

Technická univerzita v Liberci

Hospodářská fakulta

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Podniková ekonomika

Návrh opatření ke snížení regionálních disparit v Jihočeském kraji ČR

Possible measures for decreasing regional disparities in the South Bohemian Region

DP-HF-KPE-2009-07

ROMAN DROBEČEK

Vedoucí práce: Ing. Kateřina Maršíková, Ph.D.

Počet stran: 98

Počet příloh: 7

Datum odevzdání: 22. 5. 2009

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladu, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucí diplomové práce a konzultantem.

V Liberci, 22. 5. 2009

Poděkování

Chtěl bych touto cestou poděkovat paní Ing. Kateřině Maršíkové, Ph.D., která mi věnovala svůj čas, poskytla potřebné informace a velkou mírou tak pomohla při utváření této diplomové práce.

Anotace

Diplomová práce se zabývá problematikou regionálních disparit v Jihočeském kraji České republiky. V teoretické části, přesněji v kapitole 1, popisuje obecnou charakteristiku a socioekonomické vztahy, které panují v Jihočeském kraji. Kapitola 2 definuje teorii regionálního rozvoje, regionální politiku Evropské unie a regionální politiku České republiky. 3. kapitola je věnována srovnávací analýze dynamiky rozvoje obcí, dále pak vymezení pojmu „Hospodářsky slabá oblast“ a to jak dle metodiky výzkumného projektu WD-30-07-1, tak i dle metodiky Programu rozvoje kraje Jihočeského kraje. Závěrečná část práce navrhuje opatření rozvoje podnikatelského prostředí v Dačickém mikroregionu. Podstatou je tedy zpracování návrhu jak zlepšit hospodářský rozvoj, především rozvoj podnikatelského prostředí v mikroregionu formou žádosti o podporu z Evropských strukturálních fondů a státního rozpočtu České republiky.

Klíčová slova: disparita, regionální rozvoj, regionální politika, hospodářsky slabá oblast, podnikatelské prostředí, hospodářský rozvoj

Summary

This dissertation is considering the questions of regional disparities in the Czech Republic's South Bohemian Region. In the theoretical part of this dissertation, namely in Chapter 1, it describes general characteristics and socio-economic relations in the South Bohemian Region. Chapter 2 defines the theory of regional development, the European Union regional politics and regional politics of the Czech Republic. Chapter 3 is dedicated to comparative analysis of village development dynamics and it also defines the term “Economically poor region” on the basis of both the research project WD-30-07-1 methodology and also South Bohemian Region Development Program. The final part of this dissertation suggest possible actions for enhancing the development of entrepreneurship in the Dačice microregion. The objective of the dissertation therefore is to offer suggestions how to encourage economic development, above all the entrepreneurial sphere development in the microregion, using the means from the European Structural Funds and the Czech Republic's statebudget.

Keywords: disparity, regional development, regional politics, economic poor region, entrepreneurial sphere, economic development

Obsah

Seznam zkratk a symbolů	9
Seznam tabulek	12
Seznam obrázků	13
Úvod	14
1 Regionální rozvoj	15
1.1 Teorie regionálního rozvoje	15
1.1.1 Východiska strategie regionálního rozvoje	19
1.1.2 Procesy rozvoje regionů	20
1.2 Regionální politika Evropské unie	24
1.2.1 Regiony pro regionální politiku	24
1.2.2 Fondy Evropské unie	25
1.2.3 Cíle regionální politiky EU	26
1.2.4 Projekty financované ze strukturálních fondů EU	28
1.3 Regionální politika ČR	29
1.3.1 Strategie regionálního rozvoje ČR	30
1.3.2 Vztah státu s kraji ČR	32
2 Obecná charakteristika Jihočeského kraje	35
2.1 Přehled základních údajů o krajích ČR	36
2.2 Vnější vztahy a zahraniční spolupráce Jihočeského kraje	38
2.3 Obyvatelstvo v Jihočeském kraji	40
2.4 Zaměstnanost, trh práce a další profesní vzdělávání	42
2.5 Důvody k investicím v Jihočeském kraji	45
3 Srovnávací analýza dynamiky rozvoje obcí	48
3.1 Důvody zpracování metodiky identifikace RVSP a HSO	48
3.2 Zahraniční poznatky	48
3.3 Ukazatele charakterizující hospodářskou úroveň regionů	51
3.3.1 Analýza regionů vyžadujících soustředěnou podporu státu a krajů	51
3.3.2 Přehled dostupnosti ukazatelů na regionální úrovni	52
3.4 Vymezení hospodářsky slabých oblastí dle metodiky výzkumného projektu Hospodářské fakulty Technické univerzity v Liberci	56

3.5	Vymezení hospodářsky slabých oblastí dle metodiky Programu rozvoje kraje Jihočeského kraje.....	61
4	Charakteristika analyzované oblasti Dačicko.....	66
4.1	Sídelní struktura a demografické údaje	67
4.2	Realizované a plánované územní akce	68
4.3	Infrastruktura a doprava.....	69
4.4	Ekonomické prostředí.....	70
4.5	Definování klíčových problémů Dačicka	75
4.5.1	Klíčové problémy dle PRK Jihočeského kraje	75
4.5.2	Faktory nízkého dynamického rozvoje dle metodiky WD-30-07-1	80
4.5.3	Porovnání analýz u obce Dačice.....	81
5	Návrh opatření rozvoje podnikatelského prostředí v mikroregionu Dačicko.....	83
5.1	Rozvoj podnikatelského prostředí v lokalitě Bílkov	83
5.2	Realizace projektu	84
5.2.1	Předinvestiční fáze projektu	85
5.2.2	Investiční fáze projektu	86
5.3	Zdroje financování projektu	86
5.3.1	Program Nemovitosti.....	87
5.3.2	Postup pro získání podpory	88
5.3.3	Postup při administraci dotace.....	89
	Závěr	91
	Seznam literatury	93
	Seznam příloh	98

Seznam zkratek a symbolů

a. s.	akciová společnost
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
AV	Akademie věd
cit.	citace
COP	Centrum odborné přípravy
cz	Czech republic
CZK	koruna
č.	číslo
ČOV	čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČVUT	České vysoké učení technické
DP	diplomová práce
ERDF	European regional development fund Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EUR	euro
FS	Fond soudržnosti
GIS	Geografický informační systém
ha	hektar
HDP	hrubý domácí produkt
HF	Hospodářská fakulta
HSO	hospodářsky slabá oblast
HSS	hospodářská a sociální soudržnost
http	hyper text transfer protocol
ICT	Information and communication technology
JK	Jihočeský kraj
JU	Jihočeská univerzita
Kč	koruna

km	kilometr
km ²	kilometr čtverečný
KPE	Katedra podnikové ekonomie
mj.	mimo jiné
mld.	miliarda
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
např.	například
NDR	nízká dynamika rozvoje
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Nomenclature of units for territorial statistics
Obr.	obrázek
odst.	odstavec
OKEČ	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
OP	operační program
ORP	obce s rozšířenou působností
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
POÚ	pověřený obecní úřad
POV	Program obnovy venkova
PRK	Program rozvoje kraje
resp.	respective
RVSP	region vyžadující soustředěnou podporu
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
Sb.	sbírky
SF	Strukturální fond
SIS	Schengenský informační systém
SLDB	sčítání lidu, domů a bytů
SPŠ	Střední průmyslová škola
SRR	Strategie regionálního rozvoje
Tab.	tabulka
tis.	tisíc
tj.	to jest
TUL	Technická univerzita v Liberci

tzn.	to znamená
tzv.	takzvaný
v. d.	výrobní družstvo
v.v.i.	veřejná výzkumná instituce
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠE	Vysoká škola ekonomická
www	world wide web
zák.	zákon
zákl.	základní
ZČU	Západočeská univerzita
zeměd.	zemědělství
ZP	zdravotně postižený
OPPI	Operační program Podnikání a inovace
€	euro
§	paragraf
%	procento

Seznam tabulek

Tab. 1 Úrovně regionálního členění území	24
Tab. 2 Členění území České republiky.....	25
Tab. 3 Rozdělení prostředků fondů EU	27
Tab. 4 Pohyb obyvatelstva v Jihočeském kraji a jeho okresech v 1. - 3. čtvrtletí 2008.....	41
Tab. 5 Uchazeči o zaměstnání (dosažitelní) a míra nezaměstnanosti v Jihočeském kraji k 31. 12. 2008.....	43
Tab. 6 Významné podniky v mikroregionu	72
Tab. 7 Vyhodnocení obcí dle PRK Jihočeského kraje	77
Tab. 8 Faktorová analýza mikroregionu.....	80
Tab. 9 Informace o realizátorovi projektu	84

Seznam obrázků

Obr. 1 Mapa ČR, na níž je zobrazeno 14 krajů	36
Obr. 2 Srovnání rozlohy krajů ČR.....	37
Obr. 3 Srovnání počtu obcí v jednotlivých krajích.....	38
Obr. 4 Míra nezaměstnanosti v Jihočeském kraji v období 12/2007 – 12/2008	44
Obr. 5 Hospodářsky slabé oblasti JK.....	65
Obr. 6 Mapa mikroregionu Dačicko	68
Obr. 7 Podnikatelská základna – Dačice	71
Obr. 8 Podnikatelská základna – ostatní obce	72
Obr. 9 Struktura zaměstnanosti	74
Obr. 10 Vzdělanostní struktura obyvatelstva mikroregionu.....	75
Obr. 11 Hodnocení dle PRK Jihočeského kraje – Dačice	80
Obr. 12 Hodnocení dle PRK Jihočeského kraje – Slavonice	80

Přílohy:

Obr. 13 Kraje a správní obvody obcí s rozšířenou působností v ČR k 1. 1. 2005	
Obr. 14 Přírůstek stěhování na 1000 obyvatel (průměr roku 2005) v Jihočeském kraji	
Obr. 15 Hustota dopravní sítě v Jihočeském kraji v roce 2005	
Obr. 16 Souhrnné hodnocení nezaměstnanosti v Jihočeském kraji pro rok 2005	
Obr. 17 Průměrné hrubé měsíční mzdy v Kč v Jihočeském kraji pro rok 2005 (přepočtené na osoby plně zaměstnané)	
Obr. 18 Podíl zaměstnanosti v zemědělství, lesnictví a rybolovu na celkové zaměstnanosti v roce 1995 v Jihočeském kraji	
Obr. 19 Hustota obyvatelstva v Jihočeském kraji k 31. 12. 2005	

Úvod

Cílem této diplomové práce je návrh projektu na snížení regionálních disparit v Jihočeském kraji České republiky. Regionální disparity patří k velmi frekventovaným pojmům spojeným s regionální politikou a regionálním rozvojem. Regionální rozvojová strategie usiluje o prosazení principů dlouhodobě udržitelného rozvoje využívajícího veškerý pozitivní rozvojový potenciál České republiky. Jejím hlavním cílem je zlepšení kvality života a veřejných služeb pro obyvatelstvo, posílit pozici a rozvoj regionálních městských center, zvýšit regeneraci a revitalizaci atraktivitu venkova a v neposlední řadě rozvíjet infrastrukturu v oblasti školství a vzdělávání.

K eliminaci rozdílů mezi regiony v ekonomické a sociální oblasti slouží především regionální strukturální politika Evropské unie, přičemž základním nástrojem jsou strukturální fondy a Fond soudržnosti. Tomuto úsilí se souhrnně říká evropská politika hospodářské a sociální soudržnosti, která patří k nejvýznamnějším evropským agendám a Evropská unie na ni vynakládá více než třetinu svého společného rozpočtu. Peníze ze strukturálních fondů jsou čerpány v několikaletých cyklech na základě definovaných cílů a priorit. V období 2007 – 2013 bude v České republice využíváno 26 operačních programů.

V této práci je zmiňován především Operační program Podnikání a inovace. Ten je hlavním programovým dokumentem realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti v sektoru průmyslu a významným nástrojem realizace Koncepce rozvoje malého a středního podnikání na období 2007 – 2013.

Globálním cílem je zvýšení konkurenceschopnosti sektoru průmyslu a služeb a rozvoj podnikání, udržení přitažlivosti České republiky, regionů a měst pro investory a podpora inovací.

1 Regionální rozvoj

Hlavní náplní regionálního rozvoje je přispět k dosažení trvalého hospodářského růstu i růstu kvality života obyvatel regionů prostřednictvím ekonomických aktivit s důrazem na tvorbu pracovních míst v regionálním i místním měřítku, na zlepšení kvality infrastruktury a životního prostředí, na všeobecný rozvoj lidských zdrojů a na prohlubování sociální integrace.

1.1 Teorie regionálního rozvoje

Teorie regionálního rozvoje je interdisciplinární obor starý téměř jedno století. Jednotlivé školy regionálního rozvoje (regionalistické školy) dochází často k protikladným poznatkům.

Teorie regionálního rozvoje má svůj základ v obecnějších přístupech. Jsou to zejména klasický, neoklasický, keynesiánský, neoliberální a institucionální.

Rozdílné přístupy způsobují rozdílné chápání regionálních rozdílů, kauzálních závislostí, důležitosti faktorů určujících regionální rozvoj apod.

Za nejstarší skupinu teorií regionálního rozvoje lze považovat lokalizační teorie (vznik lze datovat k počátku 19. století). Tyto teorie se zaměřují na prostorovou (regionální) ekonomiku. Zaměřuje se na hledání základních zákonitostí při lokalizaci ekonomických subjektů. Nejprve se tyto lokalizační teorie zaměřovaly na zemědělské aktivity.

J. H. von Thünen se zaměřil na vztah mezi způsobem využití plochy a její vzdálenosti od střediskového místa.

Na lokalizaci průmyslových subjektů se zaměřili Wilhelm Roscher a A. E. Schaffle a poznatky zevšeobecnil W. Launhardt, který se zaměřil na dopravní náklady. Poznatky těchto ekonomů syntetizoval do ucelené klasické teorie lokalizace A. Weber. Při lokalizaci podniku usiloval o dosažení minimálních výrobních nákladů a zavádí i nové termíny jako lokalizační faktor, ubikvitní suroviny, materiálový index. Weberův přínos je cenný

i v rozlišování různých druhů přepravovaných materiálů, které dělí na ubikativní (všeobecné) a lokalizované. Ubikativní materiály svým četným výskytem prakticky neovlivňují lokalizaci. Lokalizované materiály vyskytující se jen v omezeném počtu míst musí lokalizace respektovat.

Na A. Webera dále navázaly Engländer, A. Predöhl, T. Palander nebo Hoover, který hledá vyšší zisky při lokalizaci v „napojení“ průmyslového závodu na základní výrobní činnosti v dané oblasti.

Po válce se na lokalizační teorii zabýval W. Isard, který využívá poznatků A. Webera a Lösche a má zobecňující charakter. W. Isard shrnul všechny cenné poznatky teorie lokalizace i regionálních teorií a integroval je do regionální vědy (Regional Science). [37]

Teorie prostorové rovnováhy

Zkoumá regionální ekonomiku z makroekonomické úrovně. Zájmy firmy a zájmy celého národního hospodářství při výběru lokalizace zpravidla nebývají identické. Postupně však dochází k názoru, že volbu umístění neovlivňují jen minimální dopravní náklady, ale že je determinována maximálním ziskem, jenž je dán velikostí trhu. Snahou každé firmy je dosáhnout maximálního zisku. Každá firma má svoji tržní zónu, v níž má monopolní postavení, přičemž celý prostor je plně využitý. Žádná firma nedosahuje mimořádného zisku, cena výrobku je rovna průměrným výrobním nákladům. Rozměry každého trhu jsou co nejmenší (kdyby se tržní zóna jedné firmy neúměrně rozšířila, dosahovala by tato firma mimořádného zisku). Hranice mezi sousedními trhy tvoří čáry indiference (izostanty – spojují místa, kde má dva nebo více podniků stejné možnosti se vzájemně konkurovat). Představitelem této teorie byl především A. Lösch.

Teoriím A. Lösche oponoval G. Myrdal, který tvrdí, že volná hra tržních sil zpravidla nevede ke zmírňování, ale k prohlubování meziregionálních diferencí, protože tržní síly způsobují koncentraci ekonomických aktivit do vybraných regionů. Přednosti zaostávajících regionů (značné zdroje volných pracovních sil, surovin, energie) nemohou nahradit výhody rozvinutých koncentrovaných hospodářství. Mezioblastní obchod je nástrojem prohlubování regionálních diferencí v ekonomické závislosti zaostávajících regionů na vyspělých oblastech.

Teorie exportní základny

Považuje za dynamizující faktor regionálního růstu export, měřený rozsahem a strukturou exportujících odvětví a jejich podílem na celkové ekonomické struktuře regionů. Teorie je založena na závislosti mezi dynamikou růstu a dynamikou exportu.

Teorie sektorové základny

Je založena na vzájemném vztahu mezi výší regionálních příjmů a zastoupením jednotlivých sektorů v regionální ekonomice (primárního, sekundárního a terciárního, případně kvarterního). Dále předpokládá, že existují hnací a hnané odvětví.

Teorie regionálního multiplikátoru

Je založena na poznatku, že změna určité proměnné vyvolává v ekonomice opakující se reakce proměnných, které jsou závislé na dané proměnné veličině. Tyto následné reakce se několikrát opakují (multiplikují), ovšem se sníženým účinkem, než jaký byl vyvolán v prvním kole reakcí, až zmizí docela. Regionální multiplikátor tudíž pomáhá odhadnout celkovou změnu v regionální ekonomice vyvolanou určitým impulsem.

Teorie kumulativních změn

Uvádí, že ekonomické subjekty se lokalizují do jádrových regionů. Tyto regiony mají pozitivní a negativní vlivy na regiony okrajové. Z negativních vlivů mají zásadní význam zejména migrace pracovních sil a vysávání úspor z regionů zaostalých do jádrových. Mezi pozitivní vlivy lze zahrnout rostoucí poptávku po surovinách a zemědělských produktech z ostatních regionů a zvýšenou poptávku po pracovních silách z dopravně vhodně napojených regionů.

Teorie ekonomické základny

Vychází z předpokladu, že lze všechny ekonomické aktivity rozdělit na základní činnosti (aktivity, jejich výsledky jsou určeny ke spotřebě mimo vlastní region) a nezákladní činnosti (činnosti určené pro uspokojení potřeb obyvatelstva a podnikatelské sféry uvnitř regionu). Poměr základních a nezákladních činností zůstává v krátkodobém časovém horizontu konstantní. To znamená, že při zvýšení výroby v základních činnostech dojde k odpovídajícímu zvýšení poptávky po nezákladních činnostech, tedy poptávky po místně poskytovaných službách a místně vyráběném zboží. Tímto způsobem zůstane zachován

původní poměr mezi základními a nezákladními aktivitami. Analogicky tomu bude při snížení.

Koncepce urbanizace a aglomerace ve vztahu k regionálnímu růstu tvrdí, že aglomerace je nástrojem integrace dynamických procesů v prostoru, spojuje procesy koncentrace s ekonomickým růstem.

Teorie difúze inovace

Se zabývá difúzním procesem, který začíná v inovačním centru, proniká do regionu, dále do ostatních území až periferie a může se i vracet zpět do inovačních center.

Teorie polarizovaného rozvoje

Autorem této teorie je F. Perroux. Teorie je aplikací teorie dominující ekonomiky v prostorové struktuře konstatující disproporce v úrovni rozvoje zemí a regionů. Každá země se skládá z prosperujících míst (ostrůvků ekonomického růstu) a z prázdného stagnujícího ekonomického prostoru. Z center (pólů) růstu proudí růst do okolí. Působnost pólů je diferencovaná v závislosti na jejich hierarchii (J.R.Boudeville):

1. centrální města zastoupená malými a klasickými středními městy orientujícími se zejména na rozvoj terciární sféry,
2. póly růstu – průmyslová města s diverzifikovanou strukturou ekonomiky, jejichž růst je generovaný vnějšími vlivy,
3. póly rozvoje – velké městské aglomerace s diverzifikovanou strukturou ekonomiky a se zastoupením odvětví schopných generovat růst v okolí,
4. póly integrace představující obrovské zóny růstu zabírající více městských systémů a vyvolávající evoluci prostorové struktury zemí.

Perroux odmítal koncepci pomalého rovnoměrného rozvoje (dle Boudevilla). Za efektivní pokládal pouze růst v centrech, z nichž se bude růst nejrůznějšími kanály (osami) a s různou intenzitou postupně šířit do okolí. [37]

1.1.1 Východiska strategie regionálního rozvoje

Strategie regionálního rozvoje respektuje samosprávnou roli krajů v oblasti plnění dílčích funkcí regionální politiky a rozvoje regionů. V této oblasti je zcela zásadní uplatnění principu subsidiarity, v rámci něhož strategie regionálního rozvoje představuje zastřešující koncepční dokument jak pro tvorbu regionálních rozvojových strategií, tak i pro uplatnění jednotlivých nástrojů v rámci implementace národní regionální politiky při přípravě a realizaci čerpání prostředků z evropských fondů.

Strategie regionálního rozvoje vychází ze dvou poznatků:

1) Silné stránky, slabé stránky, vnější příležitosti a ohrožení rozvoje ČR jsou výrazně regionálně i jinak územně diferenciované a v posledních letech se tyto rozdíly ještě prohlubují z hlediska:

- vnitřních předpokladů (existující specifické problémy a schopnost regionů tyto problémy řešit),
- dopadu vnějších faktorů (míra vlivu procesů, odehrávajících se na národní, evropské či globální úrovni) na jednotlivé regiony a jejich schopnosti na tyto procesy v reálném čase správně reagovat.

2) Existují dva základní vzorce překonávání regionálních disparit v tomto smyslu. Jeden preferuje zachování a využívání funkčních (z hlediska možností rozvoje pozitivních) rozmanitostí jednotlivých regionů.

Diversita → Flexibilita → Prosperita → Stabilita a efektivita → Dynamická rovnováha

Druhý, který je odrazem čtyřicetileté historie regionální politiky uplatňované do roku 1989, naopak preferuje maximální potlačení rozdílů.

Homogenita → Nízká adaptabilita → Stagnace → Nerovnováha a nestabilita → Dlouhodobá neefektivita

Z hlediska dlouhodobého dopadu na ekonomický růst ČR i jednotlivých regionů se jako perspektivní jeví první vzorec, neboť podporuje prorůstově zaměřené pojetí regionálních disparit. Tzn. zaměřuje se na ty prvky, kterých je možno jako regionálních specifíků využít pro dynamizaci rozvoje daných regionů.

Priority strategie regionálního rozvoje jednoznačně směřují ke snižování existujících regionálních rozdílů:

- aktivní politikou směřování prostředků do podpory optimálního využívání rozvojového potenciálu regionů,
- politikou alokace prostředků na dodatečné odstraňování negativních sociálních dopadů ekonomického útlumu strukturálně postižených regionů.

Smyslem regionální politiky ČR není rovnostářské rozdělování omezených zdrojů, ale jasné definování priorit a koncentrace prostředků. [39]

1.1.2 Procesy rozvoje regionů

K zabezpečení takto pojaté přírůstové strategie slouží následující procesy diversifikovaného rozvoje regionů:

1. Mobilizace přírodního a kulturního potenciálu

Efektivní využití rozvojového potenciálu regionů na základě zmapování místně diversifikovaného přírodního a hmotného rozvojového potenciálu a aplikace účinných opatření k jeho využití. Rozšiřování kapitálové absorpční schopnosti regionů směrem k maximálnímu využití přírodního a kulturního rozvojového potenciálu. Revitalizace regionálních tradic a jejich využívání jako zdroje hospodářského růstu v rámci globálně dynamicky se vyvíjejících segmentů jako je turismus nebo ekonomizace kulturního dědictví.

2. Šíření rozvojových inovací

Šíření efektů prostorových rozvojových pólů formou předávání inovací do rozvojově indiferentních regionů.

3. Využití komparativních výhod

Konkurence regionů a velkých měst o významné ekonomické aktivity, založená na zvýrazňování jejich pozitivních faktorů a rozvojových předpokladů a podpora opatření k odstranění negativních rozvojově disfunkčních disparit, umožňujících jejich další využívání.

4. Prostorová soudržnost, rozvoj infrastruktury

Vnitřní integrace regionů na základě územní dělby práce, optimálně využívající komparativních výhod a prostorové dostupnosti jednotlivých částí území a spádových vazeb mezi nimi. Posilování ekonomické a sociální soudržnosti kapitálovými vklady do rozvoje infrastruktury regionů.

5. Diferencovaný rozvoj lidských zdrojů v regionech

Zvyšování vzdělání, kvalifikace, motivace, sociální a prostorové mobility a akceschopnosti obyvatel s cílem zajištění vyšší efektivity jejich zapojení do rozvojových projektů a do aplikace principů místní Agendy 21.

6. Přeshraniční a meziregionální spolupráce

Využívání možností přeshraniční regionální spolupráce v rámci střeoevropského prostoru a spolupráce s dalšími evropskými regiony a mezinárodními organizacemi.

7. Zvýšení sociální soudržnosti regionů

Vysoká míra sociální soudržnosti regionů, založená na ekonomické a občanské participaci jednotlivých skupin obyvatel a jejich identifikaci s daným územím a na funkční podpoře integrace vyčleněných skupin se společným cílem zlepšení kvality života v regionu. Modernizace socioekonomické struktury obyvatelstva regionů jako předpoklad jejich dlouhodobě udržitelného rozvoje.

8. Stabilizace sídelní struktury regionů a revitalizace venkovského prostoru

Podporou substituce trvalé migrace dojížděkou za prací zvýšit prostorovou flexibilitu na trhu práce bez výrazných změn v sídelní struktuře země s cílem omezování trendu vyliďňování obcí a předcházení rozrůstání měst do krajiny. Oživení venkovského prostoru využitím moderních technologií, informatiky, modernizací zemědělské výroby a zvýšením environmentálních funkcí krajiny. Zvýšení prestiže venkova zlepšenou kvalitou životního prostředí a podpora zhodnocování krajinného potenciálu.

9. Kvalita a otevřenost veřejné správy v regionech

Zlepšení kvality a efektivity výkonu veřejné správy na regionální a lokální úrovni a její dostupnosti obyvatelům. Podpora rozvoje partnerství soukromého, veřejného a neziskového sektoru a otevřené komunikace.

10. Životní prostředí

Šetrné využití potenciálu životního prostředí ke zvyšování růstu socioekonomického potenciálu a konkurenceschopnosti regionů v souladu s principy udržitelného rozvoje. Zlepšování kvality života prostřednictvím systémové ochrany a zvyšování kvality složek životního prostředí. [39]

Strategie regionálního rozvoje vychází z naplnění pěti hlavních principů:

- **Solidarita**

Výchozím principem je solidarita silných se slabšími a znevýhodněnými regiony. Solidarita a její efekty jsou mimoekonomickou kategorií, přerozdělované zdroje jsou však reálným nákladem. Proto musejí přinášet kladné hospodářské efekty nejen podporovaným, ale i poskytovatelům podpory, byť třeba až v delší časové perspektivě.

- **Soudržnost**

Nejdůležitějším efektem solidarity je posilování soudržnosti celého území státu. Ta je podmíněna rovnými příležitostmi k rozvoji všech územních celků, tedy vyrovnáváním nefunkčních regionálních disparit. Základem takto pojaté soudržnosti je dobudování odpovídající dopravní, technické, environmentální, správní, sociální, vzdělávací, informační a další infrastruktury v jednotlivých regionech.

- Růst

Jedním z předpokladů úspěšné regionální politiky je dynamický a environmentální udržitelný hospodářský růst a růst kvality života obyvatel České republiky. Je totiž nejen podmínkou rychlého odstraňování bariér, ale zároveň předpokladem plného využívání potenciálu regionů.

- Konkurenceschopnost

Prorůstově orientovaná regionální politika se přitom soustřeďuje na posilování konkurenceschopnosti jednotlivých regionů a oblastí. Podporuje využívání pozitivně působících komparativních výhod v regionech.

- Udržitelnost

Regionální politika vychází z principu udržitelného rozvoje, který představuje vyvážený vztah ekonomické, sociální a environmentální složky regionálního rozvoje. [39]

1.2 Regionální politika Evropské unie

Regionální politika Evropské unie, nazývaná též politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS), je odrazem principu solidarity uvnitř Evropské unie, kdy bohatší státy přispívají na rozvoj chudších států a regionů, aby se zvýšila kvalita života obyvatel celé Evropské unie.

1.2.1 Regiony pro regionální politiku

Každý členský stát EU má za sebou samostatný vývoj územněsprávního členění respektujícího přirozené potřeby státní správy a obyvatel. Z toho důvodu existuje v Evropské unii 27 různých systémů správního členění, což omezuje možnosti vzájemného statistického a ekonomického srovnávání regionů pro účely politiky HSS.

Pro statistické monitorování a analýzy ekonomické a sociální situace v regionech byla proto v roce 1988 zavedena jednotná nomenklatura územních statistických jednotek (NUTS). Na jejím základě jsou dle počtu obyvatel definovány tři hlavní úrovně regionálního členění území:

Tab. 1 Úrovně regionálního členění území

Úroveň	Doporučený minimální počet obyvatel	Doporučený maximální počet obyvatel
NUTS I	3 000 000	7 000 000
NUTS II	800 000	3 000 000
NUTS III	150 000	800 000

Zdroj: Strukturální fondy [online]. [cit. 3. 3. 2009].

Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/zdroje-financovani-z-eu-2007-2013/regionalni-politika-evropske-unie/1001573/44179/>>

Česká republika byla historicky tradičně dělena na kraje odpovídající úrovni NUTS III, avšak kvůli vstupu do Evropské unie musela zavést mezi stát a kraje ještě jeden stupeň členění odpovídající úrovni NUTS II: regiony soudržnosti. Právě na úroveň NUTS II je totiž směřována podpora z fondů EU v cíli Konvergence a částečně též Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. [30]

Tab. 2 Členění území České republiky

Úroveň	Název	Počet jednotek
NUTS I	Stát	1
NUTS II	Regiony soudržnosti	8
NUTS III	Kraje	14
LAU I	Okresy	76 + 15 pražských obvodů
LAU II	Obce	6 249

Zdroj: Strukturální fondy [online]. [cit. 3. 3. 2009]. Dostupné z:
<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/zdroje-financovani-z-eu-2007-2013/regionalni-politika-evropske-unie/1001573/44179/>

1.2.2 Fondy Evropské unie

Politika HSS je naplňována prostřednictvím strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

Strukturální fondy (SF) jsou určeny pro chudší nebo jinak znevýhodněné regiony (např. venkovské a problémové městské oblasti, upadající průmyslové oblasti, oblasti s geografickým nebo přírodním znevýhodněním, jako například ostrovy, hornaté oblasti, řídce osídlené oblasti a pohraniční regiony). Existují dva strukturální fondy:

- Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF): podporovány jsou investiční (infrastrukturní) projekty, jako např. výstavba silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží, budování stokových systémů, výstavby poldrů a úpravy koryt řek, podpora inovačního potenciálu podnikatelů, podpora začínajícím podnikatelům, rozvoj a obnova sportovních areálů využitelných pro cestovní ruch, rekonstrukce kulturních památek, využívání obnovitelných zdrojů energie, výsadba regenerační zeleně, ekologické a energeticky efektivní sanace bytových domů, výstavba či oprava infrastruktury pro poskytování zdravotní péče, investice do dopravní a technické infrastruktury průmyslových zón, zavádění služeb elektronické veřejné správy, posilování spolupráce podnikatelů v příhraničních regionech, modernizace systému krizového managementu apod.
- Evropský sociální fond (ESF): podporovány jsou neinvestiční (neinfrastrukturní) projekty, jako např. rekvalifikace nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež etnické menšiny a další znevýhodněné skupiny obyvatel, tvorba inovativních vzdělávacích programů pro zaměstnance,

podpora začínajícím OSVČ, rozvoj institucí služeb zaměstnanosti, rozvoj vzdělávacích programů včetně distančních forem vzdělávání, zlepšování podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, zvyšování kompetencí řídicích pracovníků škol a školských zařízení v oblasti řízení a personální politiky, zavádění a modernizace kombinované a distanční formy studia, stáže studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků v soukromém a veřejném sektoru apod.

Fond soudržnosti (FS) je na rozdíl od strukturálních fondů určený na podporu rozvoje chudších států, nikoli regionů. Podobně jako u ERDF jsou z něj podporovány investiční (infrastrukturní) projekty, avšak jen se zaměřením na dopravní infrastrukturu většího rozsahu (dálnice a silnice I. třídy, železnice, vodní doprava, řízení silniční, železniční, říční, námořní a letecké dopravy) a ochranu životního prostředí. [30]

1.2.3 Cíle regionální politiky EU

V období 2007-2013 sleduje regionální politika tři cíle, k jejichž dosažení má v evropském střednědobém rozpočtovém rámci (tzv. finanční perspektiva) prostřednictvím strukturálních fondů Fondu soudržnosti vyčleněno 308 041 000 000 € (přibližně 8 686,8 mld. Kč):

- Cíl Konvergence: podpora hospodářského a sociálního rozvoje regionů na úrovni NUTS II s hrubým domácím produktem (HDP) na obyvatele nižším než 75 % průměru tohoto ukazatele pro celou Evropskou unii. Dále jsou k čerpání z tohoto cíle způsobilé státy, jejichž hrubý národní důchod (HND) na obyvatele je nižší než 90 % průměru tohoto ukazatele pro celou Evropskou unii. Tento cíl je financovaný z ERDF, ESF a FS a v České republice pod něj spadají všechny regiony soudržnosti s výjimkou hlavního města Prahy.
- Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost: podpora regionů na úrovni NUTS II nebo NUTS I, které přesahují limitní ukazatele pro zařazení do cíle Konvergence. Tento cíl je financovaný z ERDF a ESF a v České republice pod něj spadá hlavní město Praha.

- Cíl Evropská územní spolupráce: podpora přeshraniční spolupráce regionů na úrovni NUTS III nacházejících se podél všech vnitřních a některých vnějších pozemních hranic a všech regionů úrovně NUTS III podél námořních hranic, které jsou od sebe obecně vzdáleny nejvýše 150 kilometrů. Dále je podporována mezuregionální a nadnárodní spolupráce regionů. Tento cíl je financovaný z ERDF a v České republice pod něj spadají všechny regiony. [30]

Tab. 5 zobrazuje rozdělení finančních prostředků z fondů mezi tři cíle politiky HSS v období 2007 – 2013 a rovněž vyjadřuje celkovou hodnotu v miliardách eur.

Tab. 3 Rozdělení prostředků fondů EU
(1 EUR = 28,20 CZK)

Cíl	Fondy pro EU27		Fondy pro ČR	
Konvergence	251,16 mld. € (cca 7 082,80 mld. Kč)	81,54%	25,88 mld. € (cca 730,00 mld. Kč)	96,98%
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	49,13 mld. € (cca 1 385,40 mld. Kč)	15,95%	419,09 mil. € (cca 11,73 mld. Kč)	1,56%
Evropská územní spolupráce	7,75 mld. € (cca 218,55 mld. Kč)	2,52%	389,05 mil. € (cca 10,97 mld. Kč)	1,46%
Celkem	308,04 mld. € (cca 8 686,80 mld. Kč)	100,00%	26,69 mld. € (cca 752,70 mld. Kč)	100,00%

Zdroj: Strukturální fondy [online]. [cit. 3. 3. 2009]. Dostupné z:
<<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/zdroje-financovani-z-eu-2007-2013/regionalni-politika-evropske-unie/1001573/44179/>>

1.2.4 Projekty financované ze strukturálních fondů EU

Projekty, které jsou financované z výše charakterizovaných fondů Evropské unie jsou rozděleny do následujících kategorií:

- Rozvoj dopravy a dopravní infrastruktury

Např. výstavba a opravy silnic, železnic, dálnic, obchvatů, říční infrastruktury, budování přestupních terminálů integrované veřejné dopravy, nákupu dopravních prostředků městské hromadné dopravy apod.

- Ochrana životního prostředí

Např. budování čistíren odpadních vod, rozvodných sítí pitné vody, výsadba regenerační zeleně, instalace větrných elektráren, budování systémů odděleného sběru odpadů, investiční podpora vzdělávacích, poradenských a informačních center environmentálního vzdělávání apod.

- Rozvoj měst a obcí, přeshraniční spolupráce

Např. úpravy veřejných prostranství, včetně výsadby okrasné zeleně, infrastruktura pro poskytování sociálních, vzdělávacích a zdravotnických služeb, infrastruktura pro poskytování zájmových a volnočasových aktivit, přeshraniční spolupráce v oblasti rozvoje mezilidských vztahů, společenských a kulturních aktivit, regenerace bytových domů apod.

- Rozvoj cestovního ruchu

Např. rozvoj kapacit ubytovacích zařízení, vybudování, rekonstrukce a obnova skanzenů, muzeí apod., budování cyklostezek a cyklotras s využitím pro cestovní ruch, prezentace turistických destinací apod.

- Rozvoj lidských zdrojů

Např. rekvalifikační kurzy pro nezaměstnané, poskytování sociálních služeb, zvyšování kvality výuky cizích jazyků, vytvoření systému dalšího vzdělávání pedagogických

pracovníků, inovace vzdělávacích programů, vzdělávání pracovníků výzkumu a vývoje, podpora dalšího vzdělávání apod.

- Zlepšování kvality služeb poskytovaných veřejnou správou a samosprávou

Např. výstavba datových sítí pro potřeby služeb veřejné správy, zavádění moderních metod zvyšování výkonnosti, kvality a transparentnosti veřejné správy apod.

- Podpora podnikání, vědy a výzkumu

Např. podpora při zakládání podniků, nákupu výrobních technologií, podpora patentové aktivity podniků, vědeckovýzkumných institucí a vysokých škol, výstavba a další rozvoj existujících průmyslových parků, podpora rozvoje poradenství v oblasti eko-technologií a environmentálních systémů řízení, podpora marketingových služeb apod. [13]

1.3 Regionální politika ČR

V oblasti regionální politiky Ministerstvo pro místní rozvoj vypracovává a uvádí do praxe koncepční dokumenty a strategie, poskytuje pomoc prostřednictvím podpůrných programů a po živelních a jiných pohromách mimořádného rozsahu připravuje strategie obnovy postižených území.

Mezi základní cíle regionální politiky patří rozvoj regionů zaměřený na jejich soudržnost a zvyšování konkurenceschopnosti: každý region by měl mít příležitosti ke svému vyváženému rozvoji odpovídajícímu jeho potenciálu a specifickým stránkám.

Základním nástrojem regionální politiky, za niž ze zákona odpovídá Ministerstvo pro místní rozvoj, je nyní Strategie regionálního rozvoje České republiky platná pro období 2007–2013. Zabezpečuje provázanost národní regionální politiky s regionální politikou Evropské unie a také s ostatními odvětvovými politikami ovlivňujícími rozvoj území, vycházejí z ní regionálně zaměřené rozvojové programy financované výhradně z národních zdrojů nebo spolufinancované ze zdrojů Evropské unie.

Zvláštní pozornost věnuje regionální politika specifickým problémům rozvoje měst a venkovských oblastí.

K podpoře regionálního rozvoje patří také poskytování státní pomoci po živelních a jiných pohromách po živelní nebo jiné pohromě v souladu se zákonnou úpravou. Ministerstvo pro místní rozvoj připravuje z podkladů od postižených krajů návrhy strategií obnovy území, které slouží po schválení vládou jako výchozí rámcové dokumenty k uvolňování programové pomoci jednotlivými ministerstvy, v souladu s jejich kompetencemi. [29]

1.3.1 Strategie regionálního rozvoje ČR

K zabezpečení cílů Strategie regionálního rozvoje České republiky slouží kromě programů spolufinancovaných ze zdrojů Evropské unie také programová podpora financovaná z národních zdrojů.

Regionální programy podpory Ministerstva pro místní rozvoj jsou účinnými nástroji, jejichž prostřednictvím může státní správa pozitivně ovlivňovat území regionů, především těch znevýhodněných nebo strukturálně či jinak postižených. Přestože jsou finanční objemy realizovaných akcí z hlediska celkových finančních prostředků státního rozpočtu relativně velmi malé, svou cíleností a územní koncentrací mohou pomoci zmírňovat regionální disparity a účinně přispívat k vyváženému rozvoji území.

Cílem státních programů regionálního rozvoje je podpora procesů vedoucích ke zvýšení celkové výkonnosti ekonomiky. Tato podpora má vést k diversifikaci výrobní základny a k následnému vzniku nových pracovních příležitostí a tím ke snížení vysoké míry nezaměstnanosti, stejně jako pomoci při zajištění základních funkcí veřejné správy, posílení kvality života a aktivizaci spolkové činnosti a zachování tradic v malých obcích. [27]

Strategie regionálního rozvoje České republiky (dále jen "SRR ČR") se pořizuje jako základní dokument politiky regionálního rozvoje podle § 5 zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Prvním koncepčním materiálem na úseku regionální politiky byla Strategie regionálního rozvoje ČR přijatá vládou v roce 2000 usnesením č. 682 ze dne

12. července 2000 o Strategii regionálního rozvoje České republiky. Tato Strategie regionálního rozvoje vytvořila základní rámec pro formování regionální politiky České republiky komplementární s regionální politikou Evropské unie.

Cílem aktualizace SRR ČR je implikace nových nařízení EU v oblasti politiky hospodářské a sociální soudržnosti do strategie, priorit a opatření české regionální politiky. Dokument určuje orientaci politiky regionálního rozvoje České republiky v období let 2007–2013. Vychází ze "Strategie udržitelného rozvoje České republiky" a v ekonomické oblasti ze zpracovávané "Strategie hospodářského růstu". V oblasti politiky soudržnosti naváže SRR ČR na její základní programové dokumenty na národní úrovni "Národní rozvojový plán" a "Národní strategický referenční rámec". Zpracovatelem SRR ČR je Ministerstvo pro místní rozvoj, odbor regionálního rozvoje. Cílem strategie je formulování témat a aspektů významných pro podporu regionálního rozvoje a zahrnutí regionální dimenze do těchto politik tam, kde je to účelné a potřebné. Strategie regionálního rozvoje tak představuje strategickou orientaci pro budoucí programy regionálního rozvoje na centrální i regionální úrovni. Souběžně také probíhal dle schváleného harmonogramu proces posuzování vlivů Strategie regionálního rozvoje České republiky na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 93/2004 Sb. [36]

Strategie regionálního rozvoje ve svém pojetí respektuje cíle regionální politiky Evropské unie a předpokládá maximální míru využití všech možností, které České republice z členství v Evropské unii vyplývají. Formuluje souhrnně cíle, problémové okruhy a priority, které bude třeba zabezpečovat při zajišťování politiky regionálního rozvoje v České republice a přesahy mezi evropskou regionální politikou a regionální politikou ČR. Strategií navržené rozvojové aktivity budou podle principu subsidiarity realizovány na místní, regionální nebo resortní úrovni a financovány buď v rámci národních rozvojových programů nebo v rámci operačních programů s využitím prostředků strukturálních fondů Evropské unie. Z tohoto pohledu předpokládá Strategie obě možnosti a zahrnuje aktivity ministerstev, krajů i obcí, pokud tyto relevantně ovlivňují regionální rozvoj. Z tohoto hlediska je Strategie regionálního rozvoje významným zdrojovým dokumentem při přípravě Národního rozvojového plánu (NRP), resp. Národního

strategického referenčního rámce (NSRR) a operačních programů, orientovaných na čerpání prostředků z evropských fondů.

V oblasti politiky soudržnosti je Strategie regionálního rozvoje výchozím vstupním podkladem pro regionální dimenzi základních programových dokumentů na národní úrovni – „Národního rozvojového plánu“ a „Národního strategického referenčního rámce“. Tyto dokumenty zastřešují všechny tři nové cíle politiky soudržnosti, tj. konvergence, regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, evropská územní spolupráce, definují hlavní oblasti intervence strukturálních fondů do úrovně priorit a odůvodňují počet a zaměření operačních programů. Vztah Strategie regionálního rozvoje k těmto dokumentům je interaktivní, to znamená, že na jedné straně navazuje na v nich obsažené základní principy a priority politiky soudržnosti, na druhé straně do nich vnáší regionální hledisko.

Strategie regionálního rozvoje je koordinována s dalším dokumentem MMR „Politikou územního rozvoje“, celostátním nástrojem územního plánování, který slouží ke koordinaci územně plánovací činnosti krajů a resortních koncepcí s vazbou na území. Politika územního rozvoje určuje ve stanoveném období požadavky na konkretizaci úkolů územního plánování v republikových, mezinárodních, nadregionálních a přeshraničních souvislostech, zejména s ohledem na udržitelný rozvoj území, a určuje strategii a základní podmínky pro naplňování těchto úkolů. Obsahem Politiky územního rozvoje je zejména stanovení republikových priorit územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území a dále vymezení oblastí se zvýšenými požadavky na změny v území z důvodů soustředění aktivit mezinárodního, republikového a nadregionálního významu. V tomto dokumentu budou rovněž vymezeny oblasti se specifickými hodnotami a se specifickými problémy a dále koridory a plochy dopravní a technické infrastruktury mezinárodního, republikového a nadregionálního významu. Pro vymezené oblasti, koridory a plochy jsou stanoveny kritéria a podmínky pro jejich rozvoj. [39]

1.3.2 Vztah státu s kraji ČR

Stát i kraje plní při podpoře regionálního rozvoje své nezastupitelné role, spolupracují, ale nemohou se vzájemně nahrazovat. Kraje nemohou převzít funkci státu už z toho prostého

důvodu, že působí pouze na svém vymezeném území a nemohou překonat prostorové limity působnosti územních samospráv. Naproti tomu odstraňování regionálních disparit vyžaduje jednotné posuzování problémů na celém území státu a rozhodování podle jednotných kritérií o tom, které zaostávající územní celky v rámci státu a jakým způsobem mají být podporovány. Stát navíc vystupuje ve vztahu k příslušným institucím Evropské unie jako nezastupitelný partner při uplatňování politiky hospodářské a sociální soudržnosti a tedy realizaci regionální politiky EU na území ČR.

Strategie regionálního rozvoje respektuje samosprávnou roli krajů v oblasti plnění dílčích funkcí regionální politiky a rozvoje regionů. V této oblasti je zcela zásadní uplatnění principu subsidiarity, v rámci něhož Strategie regionálního rozvoje představuje zastřešující koncepční dokument jak pro tvorbu regionálních rozvojových strategií, tak i pro uplatnění jednotlivých nástrojů v rámci implementace národní regionální politiky při přípravě a realizaci čerpání prostředků z evropských fondů.

Protože regionální politika ČR na období 2007–2013 je zaměřená na maximální využití prostředků z fondů EU, počítá s implementací převážné části cílů prostřednictvím operačních programů, specifikovaných v Národním rozvojovém plánu a v Národním strategickém referenčním rámci pro dané období. Záměrem je realizovat jednotlivé projekty regionálního rozvoje prostřednictvím následujících operačních programů:

- regionální operační programy zpracovávané a implementované kraji (regiony soudržnosti NUTS 2), s důrazem na postižení specifických problémů a možností rozvoje jednotlivých krajů,
- integrovaný operační program zahrnující oblast služeb (sociální, zdravotní, informační, správní, kultury, cestovního ruchu, rekreace, atd.) s primárně regionální dimenzí, zpracovaný a implementovaný MMR ve spolupráci s kraji,
- sektorové operační programy pro oblasti podnikání, infrastruktura a rozvoj lidských zdrojů, zpracovávané a implementované ústředními orgány státní správy a pověřenými organizacemi, se sekundární regionální dimenzí.

Pokud na realizaci některých cílů nebude možné použít prostředky z fondů EU, identifikuje Strategie regionálního rozvoje možnosti jejich financování z jiných, veřejných (Národní programy regionálního rozvoje) nebo soukromých zdrojů, včetně financování na principu Public-Private Partnership. Kromě toho budou některé cíle realizovány i formou organizačních, legislativních, institucionálních a finančních opatření. [39]

2 Obecná charakteristika Jihočeského kraje

Jižní Čechy patří díky své geografické poloze a přírodním podmínkám k územím, kde se již v dávné minulosti začala objevovat první osídlení. Do původně zemědělské oblasti s tradičním rybníkářstvím a lesnictvím vstoupila na počátku 20. století průmyslová výroba. Atraktivitu přírodního i kulturně historického bohatství kraje podmiňuje rozvoj cestovního ruchu. Příhraniční charakter regionu se v posledních letech stal jeho předností, neboť přináší možnost spolupráce se sousedícími zeměmi Evropské unie.

Jihočeský kraj je geograficky poměrně uzavřeným celkem, jehož jádro tvoří jihočeská kotlina s Českobudějovickou a Třeboňskou pánví. Na jihozápadě ji obklopuje Šumava, dále pak výběžky Brd, Středočeská žulová vrchovina, Českomoravská vrchovina a Novohradské hory.

Kraj není příliš bohatý na nerostné suroviny. Převažuje těžba šterkopísků, stavebního kamene, cihlářských hlín a v omezené míře keramických jíílů, vápence a grafitu. Významným přírodním bohatstvím jsou lesy, které zaujímají více než třetinu plochy kraje.

Jihočeský kraj má strategickou polohu na dopravní ose sever-jih. Procházejí jím důležité mezinárodní silnice, severojižní železniční koridor, evropské cyklistické a turistické stezky. Podstatným krokem ke vzniku civilního letiště se stalo udělení licence k vnitrostátnímu leteckému provozu pro Jihočeské letiště České Budějovice, a.s., mezinárodní licenci má letiště v Hosíně u Českých Budějovic. Stávající silniční síť dostatečně zajišťuje základní dopravní dostupnost měst a obcí. Kraj však citelně postrádá dálniční napojení, které by měla přinést výstavba dálnice D3 a rychlostních komunikací R3 a R4. Podmínkou pro výraznější přesun nákladní dopravy na železnici je vybudování IV. tranzitního železničního koridoru Praha-České Budějovice-Linec, zařazeného do seznamu nejvýznamnějších dopravních projektů v rámci EU.

Průmyslová výroba je koncentrována především v českobudějovické aglomeraci a v okresech Tábor a Strakonice. Převažuje zpracovatelský průmysl (výroba potravin a nápojů, dopravních prostředků, strojů a zařízení, textilní a oděvní).

Zemědělství se orientuje na rostlinnou výrobu, převažuje pěstování obilovin, olejnin a brambor. V živočišné výrobě chov skotu a prasat. Dlouholetou tradici má v jižních Čechách rybníkářství. Chov ryb v 25 000 ha vodních ploch představuje polovinu produkce v rámci celé ČR.

Jihočeský kraj se stává významnou turistickou a rekreační oblastí. Cestovní ruch zaznamenal v posledních letech největší nárůst podílu na podnikatelských aktivitách v kraji. [12]

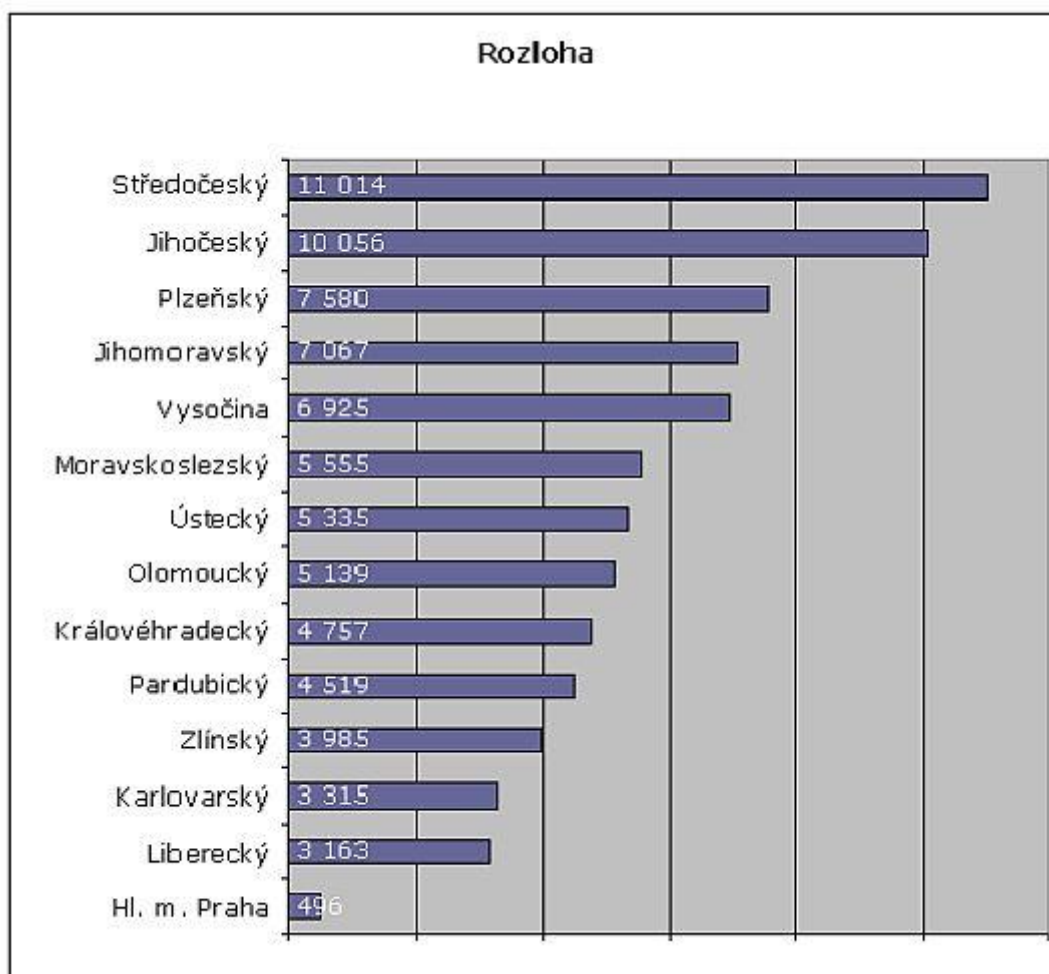
2.1 Přehled základních údajů o krajích ČR

Na Obr. 1 je znázorněna Česká republika, která čítá dohromady 14 krajů, přičemž Jihočeský kraj je po stránce rozlohy druhý největší a podle počtu obcí figuruje jako čtvrtý v pořadí. Obr. 2 a Obr. 3 znázorňuje tuto situaci v grafickém přehledu.

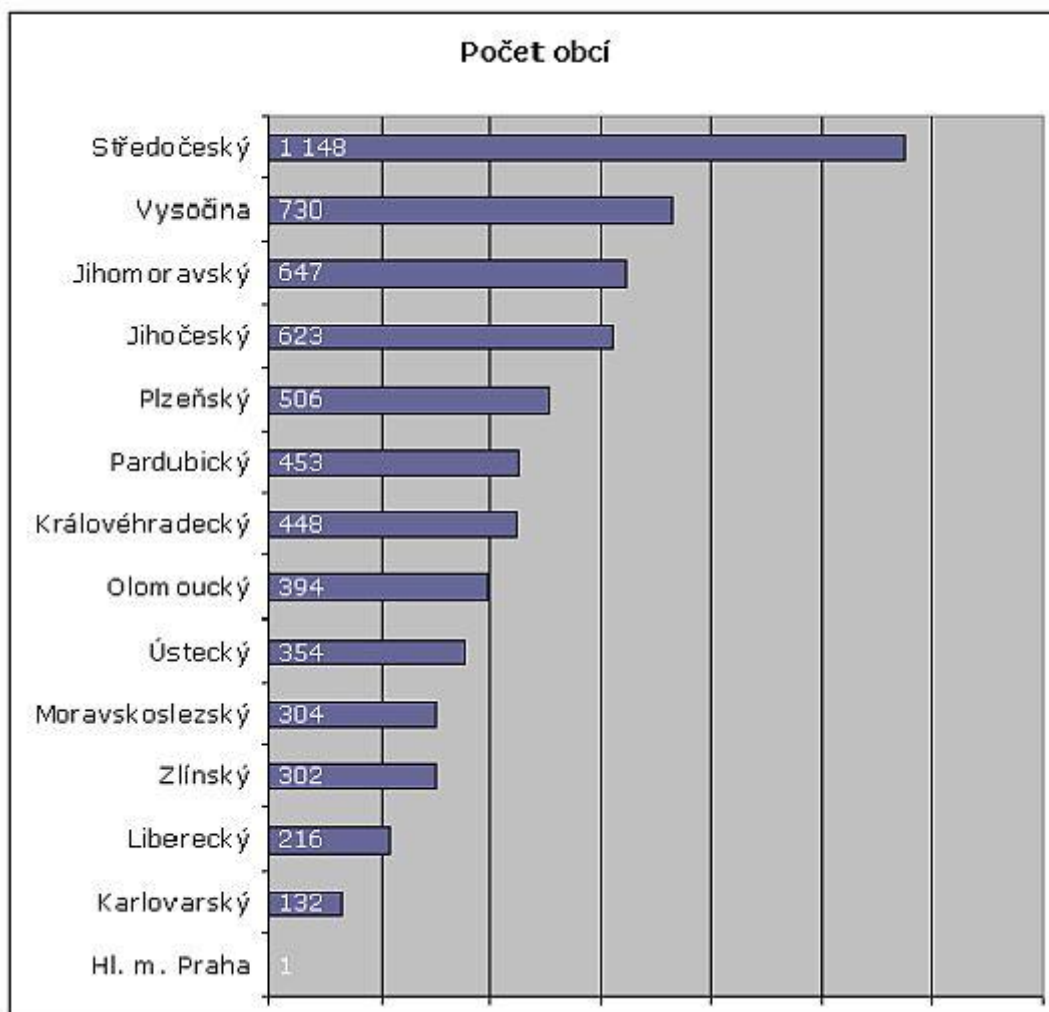
Zdroj: Jihočeský kraj [online]. [cit. 23. 1. 2009]. Dostupné z: <[http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=137&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=137&par[lang]=CS)>

Obr. 1 Mapa ČR, na níž je zobrazeno 14 krajů

Zdroj: Jihočeský kraj [online]. [cit. 23. 1. 2009]. Dostupné z: <[http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=137&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=137&par[lang]=CS)>

Obr. 2 Srovnání rozlohy krajů ČR

Zdroj: Jihočeský kraj [online]. [cit. 23. 1. 2009]. Dostupné z: <[http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=137&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=137&par[lang]=CS)>

Obr. 3 Srovnání počtu obcí v jednotlivých krajích

2.2 Vnější vztahy a zahraniční spolupráce Jihočeského kraje

Jihočeský kraj uskutečňuje zahraniční spolupráci ve smyslu § 28, Zákona o krajích č.129/2000 Sb.

Jihočeský kraj hraničí se dvěma zeměmi Evropské unie, tj. se Spolkovou republikou Německo, resp. vládním krajem Dolní Bavorsko a se dvěma spolkovými zeměmi Rakouské republiky, Horními a Dolními Rakousy. Společná hranice a do jisté míry i minulost, včetně následného historického vývoje kladou na Jihočeský kraj v oblasti zahraniční spolupráce zcela konkrétní úkoly.

Zahraniční vztahy rozvíjí Jihočeský kraj intenzivně od svého založení v roce 2001, kdy byla také vytvořena první strategie rozvoje zahraničních vztahů Jihočeského kraje. Na regionální úrovni udržuje úzkou spolupráci s výše zmíněnými sousedními regiony Horní Rakousy, Dolní Rakousy, Dolní Bavorsko. Hlavními cíli spolupráce s těmito regiony jsou rozvoj vzájemné propagace v oblasti cestovního ruchu, dopravní projekty, především podpora eurokoridoru Sever-Jih, oblast vzdělávání, kultura a posílení významu regionů v rámci Evropy. Další spolupráce probíhá s Kantonem Bern, Košickým samosprávným krajem, regionem Bretaň ve Francii a městem Lethbridge ve státě Alberta v Kanadě.

Jihočeský kraj participuje na činnosti řady přeshraničních sdružení, je např. členem Spolku pro podporu Institutu regionů Evropy. Od dubna 2004 provozuje také svoji stálou kancelář v Bruselu.

Pro rozvoj přeshraničních kontaktů podporuje Jihočeský kraj také zahraniční aktivity všech subjektů na svém území, především obcí, škol, hospodářských komor, neziskových organizací, univerzit atd. [38]

Společnost tří zemí

Společnost tří zemí byla založena v roce 1996 s cílem podporovat společné přeshraniční iniciativy Jihočeského kraje, Horního Rakouska a Dolního Bavorska. Jedná se o neziskovou organizaci, jejímž cílem je podpora spolupráce mezi výše zmíněnými regiony, především pak v oblasti mládeže, vzdělávání, kultury, sociální péče, jakož i aktivity nedostatečně podporované z jiných zdrojů či programů.

Členy Společnosti tří zemí jsou firmy, organizace a významné osobnosti ze všech tří regionů, kteří přispívají členskými příspěvky do rozpočtu Společnosti tří zemí, podporují tím její aktivity a pomáhají naplnit její cíle, tj. dlouhodobě usilovat o prohloubení kontaktů a porozumění obyvatel zmíněných tří regionů a o jejich postupnou užitečnou integraci.

Významnými akcemi, na nichž se Společnost tří zemí podílí jsou cyklistický závod Tour tří zemí a Veletrh tří zemí v Pasově. Společnost tří zemí také zprostředkovala již třikrát finanční dar bavorského Svazu lékárníků jihočeským zařízením sociální péče. [33]

2.3 Obyvatelstvo v Jihočeském kraji

Ke konci září roku 2008 žilo na území Jihočeského kraje podle předběžných výsledků 635 504 obyvatel. Proti začátku roku se počet obyvatel v kraji zvýšil o 2 240 osob, když tento přírůstek byl zhruba ze dvou třetin zajištěn migrací a přibližně třetina nárůstu vyplynula z kladného salda přirozené změny. Za 9 měsíců roku 2008 se do Jihočeského kraje přistěhovalo 5 262 osob, naopak počet vystěhovalých jen mírně převýšil 3 800 osob. Zatímco u vystěhovalých se jedná zejména o migraci mezi kraji České republiky, na kterou připadá téměř 80 % všech případů, je u přistěhovalých do kraje situace jiná. Podíl přistěhovalých z ostatních krajů do Jižních Čech představuje 60 % z celkového počtu. Významný je zde příliv obyvatel z ciziny. V absolutním vyjádření se za období leden až září roku 2008 přistěhovalo do kraje z ciziny více než 2 000 osob. Z toho téměř polovinu tvořili občané z Ukrajiny, Vietnamu a Slovenska.

Také přirozená změna působí v kraji na vývoj obyvatelstva příznivě. Počet živě narozených dosáhl 5 456 dětí a proti roku 2007 je o 203 osob vyšší. Od počátku roku 2008 zemřelo v kraji 4 671 osob, takže v důsledku přirozené změny se počet obyvatel kraje zvýšil o 785 osob. V porovnání se stejným obdobím roku 2007 sice počty zemřelých vzrostly, ale nárůst o 65 osob je nižší než u živě narozených. Z regionálního pohledu uvnitř kraje se proti počátku roku 2008 zvýšily počty obyvatel ve všech okresech. Relativně nejvyšší nárůst dosáhly okresy České Budějovice a Jindřichův Hradec. Naproti tomu v okrese Prachatice byl přírůstek obyvatelstva nejnižší – absolutně představoval jen 30 osob. Ve všech okresech přitom na zvýšení početních stavů pozitivně působila jak přirozená změna tak stěhování. Jedinou výjimkou je okres Prachatice, odkud se během minulého roku vystěhovalo více osob než se do tohoto okresu přistěhovalo. [20] Následující Tab. 1 vystihuje pohyb obyvatelstva v Jihočeském kraji.

Tab. 4 Pohyb obyvatelstva v Jihočeském kraji a jeho okresech v 1. - 3. čtvrtletí 2008

	Živě narození	Potraty		Zemřeli	Přirozený přírůstek	Přistě- hováli	Vystě- hováli	Přírůstek stěhováním	Celkový přírůstek
		celkem	UPT ¹⁾						
	Absolutní údaje								
Kraj celkem	5 456	1 673	1 012	4 671	785	5 262	3 807	1 455	2 240
v tom okresy:									
Č. Budějovice	1 604	564	339	1 286	318	2 129	1 444	685	1 003
Č. Krumlov	576	264	183	401	175	932	899	33	208
J. Hradec	747	213	112	675	72	1 173	797	376	448
Písek	606	120	70	559	47	872	663	209	256
Prachatice	468	117	64	403	65	530	565	-35	30
Strakonice	636	131	88	560	76	1 213	1 114	99	175
Tábor	819	264	156	787	32	906	818	88	120
	Relativní údaje (na 1 000 obyvatel středního stavu)								
Kraj celkem	11,5	3,5	2,1	9,8	1,7	11,1	8,0	3,1	4,7
v tom okresy:									
Č. Budějovice	11,6	4,1	2,5	9,3	2,3	15,4	10,4	5,0	7,3
Č. Krumlov	12,5	5,7	4,0	8,7	3,8	20,3	19,6	0,7	4,5
J. Hradec	10,7	3,1	1,6	9,7	1,0	16,9	11,5	5,4	6,4
Písek	11,5	2,3	1,3	10,6	0,9	16,5	12,6	4,0	4,9
Prachatice	12,1	3,0	1,7	10,5	1,7	13,8	14,7	-0,9	0,8
Strakonice	12,0	2,5	1,7	10,6	1,4	22,9	21,0	1,9	3,3
Tábor	10,7	3,4	2,0	10,2	0,4	11,8	10,6	1,1	1,6

Zdroj: Český statistický úřad České Budějovice [online]. [cit. 26. 1. 2009]. Dostupné z:
<<http://www.cbudejovice.czso.cz>>

2.4 Zaměstnanost, trh práce a další profesní vzdělávání

Nezaměstnanost patří k jednomu z klíčových faktorů při hodnocení regionálních disparit. K 31. 12. 2008 evidovaly úřady práce v Jihočeském kraji celkem 17 505 uchazečů o zaměstnání, když v prosinci jejich počet vzrostl o 2 384 osob (o 15,8 %). Nárůst byl zaznamenán ve všech okresech, nejvýrazněji v okresech Písek (o 26,7 %) a Jindřichův Hradec (o 25,7 %). Ve srovnání se stejným obdobím roku 2007 je celkový počet uchazečů o zaměstnání vyšší o 1 053 osob (o 6,4 %). K meziročnímu nárůstu počtu uchazečů došlo ve všech okresech Jihočeského kraje kromě Jindřichova Hradce, kde byl zaznamenán pokles o 119 osob (o 4,9 %). K nejvyššímu meziročnímu nárůstu počtu uchazečů o zaměstnání došlo v okresech Tábor (o 324 osob) a České Budějovice (o 264 osob). Nejvyšší relativní nárůst počtu uchazečů o zaměstnání byl zaznamenán v okresech Prachovice (o 14,1 %) a Tábor (o 12,3 %). Z celkového počtu nezaměstnaných je dosažitelných uchazečů o zaměstnání 16 471 (94,1 %), ve srovnání se stejným obdobím roku 2007 vzrostl jejich podíl o 2,4 procentního bodu.

Ke konci prosince roku 2008 registrovaly úřady práce 9 265 žen, což je 52,9 % z celkového počtu nezaměstnaných, 3 208 osob se zdravotním postižením (18,3 %), 1 183 absolventů škol všech stupňů vzdělání (6,8 %) a 246 mladistvých (1,4 %). Počet registrovaných žen v prosinci vzrostl o 864 (o 10,3 %), když jejich podíl na nezaměstnaných celkem ale poklesl o 2,6 procentního bodu. Počet uchazečů z řad absolventů škol vzrostl o 1,8 %, počet mladistvých o 7,0 % a počet registrovaných osob se zdravotním postižením o 6,1 %.

Tab. 5 Uchazeči o zaměstnání (dosažitelní) a míra nezaměstnanosti v Jihočeském kraji k 31. 12. 2008

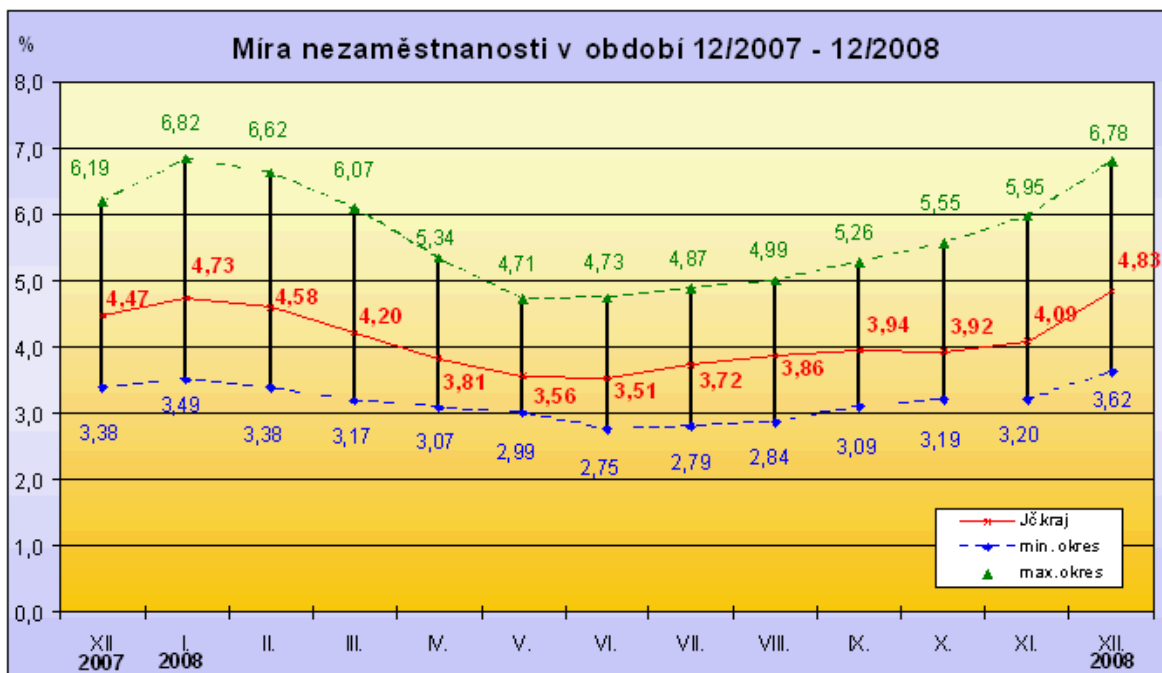
Území	Uchazeči o zaměstnání (dosažitelní)	Míra nezaměstnanosti v %	Pořadí v ČR	Rozdíl 31. 12. 2008 - 31. 12. 2007		Rozdíl 31. 12. 2008 - 30. 11. 2008		Index uchazečů 31. 12. 2008/	
				uchazeči	míra nez.	uchazeči	míra nez.	31.12.2007	30.11.2008
Česká republika	335 025	5,96	x	3 329	-0,02	34 788	0,62	101,0	111,6
Jč. kraj celkem	16 471	4,83	4	1 393	0,36	2 521	0,74	109,2	118,1
v tom okresy:									
České Budějovice	3 579	3,62	9	349	0,24	419	0,42	110,8	113,3
Český Krumlov	2 453	6,78	48	200	0,59	300	0,83	108,9	113,9
Jindřichův Hradec	2 130	4,56	21	-89	0,03	464	0,99	96,0	127,9
Písek	1 952	5,26	27	92	0,20	511	1,38	104,9	135,5
Prachatice	1 293	4,75	14	221	0,78	223	0,82	120,6	120,8
Strakonice	2 289	5,82	30	275	0,51	203	0,52	113,7	109,7
Tábor	2 775	4,98	19	345	0,53	401	0,72	114,2	116,9

Zdroj: Český statistický úřad České Budějovice [online]. [cit. 26. 1. 2009]. Dostupné z:

<[http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/4ebcc3abc1d43ce5c125753c00247bd8/\\$FILE/Nez1208JC.pdf](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/4ebcc3abc1d43ce5c125753c00247bd8/$FILE/Nez1208JC.pdf)>

Jak ukazuje Tab. 2 míra registrované nezaměstnanosti v Jihočeském kraji k 31. 12. 2008 činila 4,83 %, když meziročně vzrostla o 0,36 procentního bodu. Nejnížší míra nezaměstnanosti byla vykázána v okrese České Budějovice (3,62 %), naopak nejvyšší (6,78 %) je vykázána v okrese Český Krumlov. Vyšší než průměr kraje byla vykázána dále v okresech Tábor, Písek a Strakonice. V porovnání s Českou republikou je míra nezaměstnanosti v Jihočeském kraji nižší o 1,13 procentního bodu a řadí kraj na 4. místo za hlavní město Prahu, Středočeský a Královéhradecký kraj. Tento rozdíl je v uplynulých 12 měsících roku 2008 nejnížší, nejvyšší (1,54 procentního bodu) byl zaznamenán k 31. 7. 2008. Míra registrované nezaměstnanosti žen byla 5,88 % a mužů 4,03 %.

Vývoj míry nezaměstnanosti za uplynulých 12 měsíců roku 2008 v Jihočeském kraji je zobrazen v následujícím Obr. 4 včetně minimálních a maximálních hodnot dosažených v jednotlivých okresech. K 31. 12. 2008 je rozdíl mezi okresy s nejvyšší a nejnížší mírou nezaměstnanosti 3,16 procentního bodu, když nejvyšší rozdíl (3,33 procentního bodu) byl zaznamenán k 31. 1. 2008 a naopak nejnížší (1,72 procentního bodu) k 31. 5. 2008.

Zdroj: Český statistický úřad České Budějovice [online]. [cit. 26. 1. 2009].

Dostupné z: <[http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/4ebcc3abc1d43ce5c125753c00247bd8/\\$FILE/Nez1208JC.pdf](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/4ebcc3abc1d43ce5c125753c00247bd8/$FILE/Nez1208JC.pdf)>

Obr. 4 Míra nezaměstnanosti v Jihočeském kraji v období 12/2007 – 12/2008

Podporu v nezaměstnanosti poskytovaly k 31. 12. 2008 úřady práce 8 509 uchazečům o zaměstnání, tj. 48,6 % všech osob vedených v evidenci. Z celkového počtu uchazečů jich bylo částečně zaměstnáno 1 307 (7,5 % z evidovaných dosažitelných uchazečů o zaměstnání). Částečně zaměstnaných žen bylo 918 (9,9 %).

Úřady práce evidovaly k 31. 12. 2008 celkem 4 188 volných pracovních míst. Na jedno volné pracovní místo v současné době připadá v průměru 4,2 dosažitelného uchazeče o zaměstnání, nejvíce v okrese Tábor (8,1), více než 6 uchazečů na jedno volné pracovní místo je dále evidováno v okresech Jindřichův Hradec a Český Krumlov. Naopak méně než 3 uchazeči na 1 volné pracovní místo připadá v okresech Strakonice a České Budějovice.

K tomuto datu evidovaly úřady práce 222 volných pracovních míst pro osoby se zdravotním postižením, na jedno volné pracovní místo připadalo 14,5 osob se ZP. Volných pracovních míst pro absolventy bylo evidováno 1 021 a pro mladistvé pouze 40.

[19]

2.5 Důvody k investicím v Jihočeském kraji

Důvodů proč investovat v Jihočeském kraji je celá řada. Jedny z hlavních důvodů jsou:

- **Kvalifikovaná a flexibilní pracovní síla**

Jihočeský kraj je geograficky poměrně uzavřená oblast, která skrývá znatelné výhody v porovnání s ostatními regiony a to jak v rámci České republiky, tak v rámci celé Evropy. Díky nelehkým přírodním a sociálním podmínkám, ve kterých se již od historických dob utvářel základ obyvatelstva kraje, byla valná část obyvatelstva kraje zvyklá měnit své profese i pracovní návyky dle aktuálních potřeb i několikrát za život a to v době, kdy to v okolních regionech Evropy rozhodně nebylo běžnou věcí. Již od dob Marie Terezie byl kladen velký důraz na vzdělání a kvalifikaci se zvláštním zaměřením na české země, které byly průmyslovým jádrem Rakousko-uherské monarchie. Tento trend pokračuje až do současné doby a pro investora de facto není problém nalézt dostatek odborně a morálně vyspělých pracovníků pro jakoukoliv profesi jak v zemědělské prvovýrobě, tak ve zpracovatelském průmyslu. V případě specifických požadavků na pracovníky lze velice dobře spolupracovat s místními úřady práce i Krajským úřadem Jihočeského kraje, jejichž zaměstnanci mohou poskytnout kvalifikovanou pomoc a usnadnit příchodům podnikatelům orientaci na trhu práce.

- **Velký potenciál v oblasti vědy a výzkumu**

Na území Jihočeského kraje působí řada vzdělávacích a vědecko-výzkumných institucí. Mezi nejvýznamnější patří Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích jako veřejná vysoká škola univerzitního typu složená ze sedmi fakult (Přírodovědecká; Ekonomická; Filozofická; Pedagogická; Teologická; Zdravotně sociální a Zemědělská) a dvou vysokoškolských ústavů (Ústav fyzikální biologie v Nových Hradech a Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický ve Vodňanech). Biologické centrum AV ČR, v.v.i. vzniklé na bázi ústavů AV ČR zabývající se vědeckým výzkumem v oblastech obecné a aplikované entomologie, hydrobiologie-limnologie, parazitologie, molekulární a buněčné biologie, genetiky, fyziologie a biologie patogenů rostlin, půdní zoologie, půdní mikrobiologie, půdní chemie, půdní mikromorfologie a ekologie a využití získaných poznatků v ochraně přírody a životního prostředí, v zemědělství, vodním hospodářství, lesnictví a lékařství. Dále potom pracoviště Mikrobiologického ústavu AV ČR, v.v.i.,

a Botanického ústavu AV ČR, v.v.i., v Třeboni, Ústav systémové biologie a ekologie, v.v.i., s pracovišti v Českých Budějovicích, Nových Hradech (Akademické a univerzitní centrum v Nových Hradech spolu s Ústavem fyzikální biologie JU) a Třeboni, Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický JU ve Vodňanech, Fakulta managementu VŠE Praha v Jindřichově Hradci. Dále se v JK nově etablují pracoviště vzdělávacího a vědecko-výzkumného charakteru v technických oborech. Příkladem může být spolupráce COP Sezimovo Ústí s ČVUT Praha, nebo spolupráce VOŠ, SPŠ automobilní a technické se ZČU Plzeň, stejně tak jako vznik Vysoké školy technické a ekonomické v Českých Budějovicích.

- **Nízká stávkovost a ochota ke kolektivnímu vyjednávání**

V jihočeském kraji byly vždy spíše tendence k racionálnímu nazírání na podnikatelské problémy a specifika tržního prostředí z pohledu řadového zaměstnance, což je kromě jiného právě důsledek vysoké míry vzdělání a morálního statutu. Proto lze prakticky všechny problémy ve vztazích zaměstnavatele a zaměstnanců, resp. zaměstnaneckých odborů řešit cestou standardního kolektivního vyjednávání bez použití extrémních prostředků, kterými stávky bezesporu jsou. Právě díky reálnému nazírání na momentální ekonomickou situaci zaměstnavatele i v regionu lze říci, že jednání se zaměstnanci je i pro investora z jiné země velice pragmatickou záležitostí.

- **Podpora ze strany místních institucí**

Investor, který vstoupí do regionu, může očekávat plnou podporu svých záměrů jak ze strany regionální samosprávy, tak u jednotlivých obcí a měst, která jsou ochotna vyjít vstříc jakýmkoliv racionálním požadavkům. Podpora začíná již servisem pro přicházející či hledající investory, kdy na základě stručně definovaných požadavků bude vyhledáno nejvhodnější umístění investice se zohledněním všech kritérií, kterými jsou dopravní dostupnost, dostatek pracovní síly, zázemí pro management, vybavenost místa dostatečnou infrastrukturou, možnosti dalšího rozvoje v budoucích letech atd.

- **Doprava**

Jihočeský kraj má stejně jako celá Česká republika jednu z nejhustších železničních sítí v Evropě, což v kombinaci se sítí silnic I. a II. třídy umožňuje kvalitní a rychlou dopravu po celém regionu. V regionu se nachází mezinárodní letiště s licencí pro veřejnou dopravu a několik letišť s místním provozem. Celá řada hraničních přechodů umožňuje spojení s Rakouskem i Německem.

- **Energetika**

Kraj v současnosti zásobí energií i okolní regiony, což je dáno existencí vodního díla Lipno a jaderné elektrárny Temelín. V současnosti není problém uspokojit jakýkoliv i energeticky velice náročný provoz za cenu minimálních úprav ve stávající rozvodné síti.

- **Vodohospodářská infrastruktura**

Celý region je pokryt sítí veřejných vodovodů s pitnou vodou dobré kvality. Vzhledem k dostatku pitné vody je tato používána i k průmyslovým účelům, což umožňuje kvalitnější produkci za nižších nákladů, ale samozřejmou možností je i dostatečné zásobení užitkovou vodou v případě potřeby. Všechna města i některé větší obce disponují vlastní čistírnou odpadních vod a rozvinutým kanalizačním systémem, díky propojení sítí lze větší objem kanalizačních vod rozložit mezi více čistíren tak, aby nedocházelo k přetížení lokálních zařízení. V případě potřeby je možno vybudovat dodatečné kanalizační přípojky, vyhovující kapacitním požadavkům podniků.

- **Telekomunikace**

Všechny obce v regionu jsou propojeny sítí pevných telefonních linek a celý region s výjimkou části Národního parku Šumava je pokryt signálem všech mobilních operátorů, kteří působí na území České republiky. Všechna města disponují kapacitními datovými linkami a v současnosti probíhá intenzivní výstavba a zkvalitňování optických a bezdrátových systémů pro přenos dat. [24]

3 Srovnávací analýza dynamiky rozvoje obcí

Ministerstvo pro místní rozvoj a kraje České republiky vymezují slabé regiony s cílem co nejvíce podpořit hospodářsky zaostalé oblasti. V této kapitole je popsán rozdíl mezi analýzou regionálních disparit vybraného kraje ČR dle metodiky Ministerstva pro místní rozvoj, dle metodiky výzkumného projektu Hospodářské fakulty TUL (WD-30-07-1) a na závěr dle metodiky Programu rozvoje kraje v Jihočeském kraji.

3.1 Důvody zpracování metodiky identifikace RVSP a HSO

Metodika vymezení regionů vyžadujících soustředěnou podporu státu (RVSP) je obsažena ve Strategii regionálního rozvoje ČR, která byla schválena usnesením vlády č. 560 dne 17. 5. 2006. Tato metodika se používá na národní úrovni a je vhodná s ohledem na dostupnost statistických dat především k hodnocení hospodářského stavu okresů. Pro menší územní celky (mikroregiony) předpokládá zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, že hodnocení jejich stavu, včetně stanovení hodnotící metodiky, provedou jednotlivé kraje samy.

Metodika hodnocení musí být co nejjednodušší a nejobecnější, bez emocionálního zabarvení vnímání dané obce. Právě druhé uvedené kritérium metodiky vytvořené krajskými institucemi v dokumentech nazvaných „Programy rozvoje“ často nesplňují.

Je potřeba si uvědomit, že ideální strategie rozvoje obce a zvyšování konkurenceschopnosti neexistuje. Každé zastupitelstvo obce může mít zcela jinou představu o ideálním hospodářském stavu obce a životní úrovni občanů. Z toho důvodu je nutné vypracovat jedinečnou strategii rozvoje obce na základě analýzy stavu a kvalitní prognózy demografického rozvoje dané oblasti. [5]

3.2 Zahraniční poznatky

Před provedením kvantitativní analýzy regionů v České republice byly zkoumány i zahraniční poznatky v této oblasti. Konkrétně se seznámit s regionální politikou

Středozápadních Frank ve spolkové zemi Bavorsko [4]. Jedná se o region o rozloze 4 300 km², ve kterém žije zhruba 420 tis. obyvatel. Zahrnuje okresy Ansbach, Neustadt/Aisch - Bad Windsheim a Weissenburg - Gunzenhausen. Centrem regionu je město Ansbach. Nejdůležitějšími průmyslovými odvětvími regionu jsou průmysl potravinářský, plastikářský a gumárenský, zpracování skla a keramiky, výroba a zpracování kovů, strojírenství a výroba nábytku. V odvětví služeb poté maloobchod, ubytování a pohostinství.

Při hodnocení potenciálu rozvoje regionu byla zvolena kombinace kvantitativní a kvalitativní analýzy. Kvantitativní analýza byla prováděna na základě statistických dat. Zahrnovala základní údaje o počtu obyvatel, hustotě osídlení, demografická data, údaje o hospodářské výkonnosti, zaměstnanosti dle odvětví, tržbách v průmyslu a ve službách a analýzu vzdělávacího systému.

Kvalitativní analýza byla prováděna pomocí moderovaných workshopů s představiteli sedmi průmyslových a obchodních komor, odboru rozvoje místní vlády regionu Střední Franky, města Ansbachu a výše uvedených okresů regionu Středozápadní Franky. Metodika výzkumu byla připravena vysokou školou v Ansbachu. Na základě moderovaných rozhovorů a kvantitativních analýz bylo stanoveno pět základních faktorů regionálního rozvoje:

- centrální poloha
- kvalita života
- řemeslné živnosti
- cestovní ruch
- vzdělanost obyvatelstva

V další fázi byla hledána konkrétní opatření či projekty, které by využily silné stránky regionu k jeho dalšímu dynamickému rozvoji. Na tomto místě je nutno zmínit odlišnost od obdobných dokumentů krajů v České republice, které zdůrazňují zejména slabá místa a hospodářskou zaostalost (byť autoři článku si uvědomují, že se jedná o velmi vyspělý region - HDP/obyvatele v roce 2004 v regionu Střední Franky činilo 60 501 EUR, což převyšovalo v běžných cenách šestinásobně průměr ČR).

Tento dokument naopak zdůrazňuje silné stránky regionu (výhodnou geografickou polohu v rámci Německa, blízkost velkých metropolí, sociální stabilitu, vysoký počet škol všech stupňů na počet obyvatel, přítomnost moderních technologií v regionu, dobré životní prostředí apod.). Jako hlavní rozvojové priority byly stanoveny:

- nové materiály (rozvoj klastrů a síťových struktur, propojení s nadregionálními klastry, transfer technologií a vědních poznatků)
- obnovitelné zdroje energií (biomasa, fotovoltaika, vodní energie, odpadové hospodářství, intenzifikace transferu technologií, profilace regionu podporujícího obnovitelné zdroje energií)
- cestovní ruch a inovační služby (programy pro turisty, prezentace regionu jako „turistického regionu“, nabídka komplementárních služeb - dovolená, zdravotnictví/wellness, kultura a vzdělávání)
- infrastruktura (dálnice, rychlostní silnice, příměstské železnice)
- společnost (vyrovnaný demografický vývoj, zásobování, maloobchod, sociální infrastruktura, tj. zdravotnictví a veřejná správa)
- vzdělanost (venkovské školy, víceletá gymnázia, profesně orientované školy, propojení škol a hospodářství, využití potenciálu vysokých škol)

Přenositelnost zahraničních poznatků do prostředí České republiky je ovlivněna celou řadou faktorů (např. hospodářská síla regionu, tradice, stav veřejné správy, ale i celé společnosti, organizační struktura hospodářství, např. V Německu povinné členství v komorách). Nicméně lze souhlasit s tím, že je třeba vytipovat hlavní faktory rozvoje regionu (přičemž v každém státě mohou být tyto faktory odlišné) a v další fázi hledat projekty, které napomůžou ke zlepšení úrovně těchto faktorů. [5]

3.3 Ukazatele charakterizující hospodářskou úroveň regionů

Ukazateli lze měřit hospodářskou úroveň menších územních jednotek. Na základě analýzy programů rozvoje jednotlivých krajů bylo zjištěno 30 unikátních ukazatelů používaných k vymezení hospodářsky slabých oblastí. Ve spolupráci s Českým statistickým úřadem byla zjišťována dostupnost dat pro výpočet těchto ukazatelů pro různé správní obvody zahrnující obce až kraje. [7]

3.3.1 Analýza regionů vyžadujících soustředěnou podporu státu a krajů

Na národní úrovni je metodika vymezení tzv. regionů vyžadujících soustředěnou podporu státu (RVSP) na léta 2007 až 2013 uvedena ve Strategii regionálního rozvoje České republiky, která byla schválena usnesením vlády č. 560 ze dne 17. 5. 2006.

Ve srovnání se způsobem vymezování RVSP v letech 2004 až 2006 dle usnesení vlády č. 722 ze dne 16. 7. 2003 je nová metodika jednodušší. Zatímco předchozí metodika používala různé indikátory pro strukturálně postižené a hospodářsky slabé regiony, tak nově platí jednotná metodika pro oba typy postižených regionů založená na propočtu čtyř relevantních ukazatelů: souhrnné hodnocení situace na trhu práce, daňové příjmy na jednoho obyvatele, počet podnikatelů na 1000 obyvatel a kupní síla obyvatel.

Kromě regionů se soustředěnou podporou na centrální úrovni mají kraje dle zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, možnost vymezit ve svých strategických dokumentech další problémové oblasti s ohledem na vyvážený rozvoj svého územního obvodu. Zpravidla se jedná o menší územní celky na úrovni správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem, které lze jen stěží postihnout při analýze na úrovni celého státu. Jelikož pro menší územní celky nejsou dostupné údaje ukazatelů užitých při hodnocení RVSP, používají kraje různé metodiky pro měření socio-ekonomické úrovně těchto problémových mikroregionů, což ovšem prakticky vylučuje mezikrajskou komparaci. Dle provedené analýzy strategických dokumentů krajů - programů rozvoje - bylo zjištěno celkem 30 unikátních ukazatelů použitých pro vymezení hospodářsky slabých oblastí. Lze konstatovat, že nejčastěji kraje používají následující ukazatele: míra nezaměstnanosti (11 krajů), hustota osídlení (9 krajů), daňové příjmy, resp. daňová výtěžnost (6 krajů),

počet podnikatelů (6 krajů), podíl zaměstnanosti v primárním sektoru (5 krajů) a stav technické a vodohospodářské infrastruktury (5 krajů).

Další ukazatele se používají buď pouze v jednotlivých případech nebo u několika málo krajů. Řada krajů se při vymezování hospodářsky slabých oblastí (HSO) dosud drží staré národní metodiky dle usnesení vlády ČR č. 722 ze dne 16. 7. 2003, ačkoliv od roku 2006 platí nová výše uvedená Strategie regionálního rozvoje České republiky pro léta 2007 — 2013, která definuje nový způsob měření hospodářské úrovně regionů. [7]

3.3.2 Přehled dostupnosti ukazatelů na regionální úrovni

V následující části je uveden přehled ukazatelů, které byly použity kraji k identifikaci HSO s komentářem, v jaké časové řadě a v jakém územním členění jsou dostupné na Českém statistickém úřadu.

- **Míra nezaměstnanosti**

Údaje o míře nezaměstnanosti k 31. 12. běžného roku lze zjistit pro všechny správní jednotky, od roku 2005 lze získat i data vycházející z dosažitelných uchazečů o zaměstnání.

- **Míra dlouhodobé nezaměstnanosti**

Lze získat pouze absolutní údaje o uchazečích, nikoli míru, a to pro všechny správní jednotky. Data za okresy a kraje jsou dostupná od roku 2000 výše.

- **Míra tlaku na pracovní místa**

Ukazatel se vypočítá jako podíl rozdílu počtu uchazečů a volných pracovních míst vztažený k celkovému počtu pracovních sil. ČSÚ je schopen poskytnout absolutní údaje, za kraje a okresy od roku 2000.

- **Daňové příjmy**

Data jsou dostupná za všechny správní jednotky. U malých obcí však může nastat problém s ochranou individuálních dat v důsledku malého počtu vykazujících subjektů.

- **Průměrná mzda**

Patří k nejhůře dostupným ukazatelům. Data lze získat na úrovni krajů podnikovou metodou (u subjektů nad 20 zaměstnanců) za období 2000 až 2006 anebo pracovištní metodou dle OKEČ (podle místních jednotek) za období od roku 2002. Data za okresy jsou dostupná pracovištní metodou do roku 2001 a podnikovou metodou za období 2000 až 2006, kdy bylo sledování na úrovni okresů ukončeno. Data za menší jednotky lze získat pouze experimentálně podle místních jednotek za rok 2005, za správní obvody POÚ a obce mohou nastat problémy s ochranou individuálních údajů.

- **Podíl zaměstnanosti v zemědělství, lesnictví a rybolovu na celkové zaměstnanosti**

Aktuální údaje jsou dostupné pouze za kraje, u okresů, ORP, POÚ a obcí lze použít pouze údaje ze Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB) v roce 2001.

- **Vývoj zaměstnanosti v zemědělství, lesnictví a rybolovu k základnímu roku 2001**

- **Podíl zaměstnanosti v průmyslu**

- **Podíl zaměstnanosti v terciéru**

Pro tyto tři ukazatele platí stejné územní a časové vymezení jako u předchozího indikátoru. Aktuální data jsou dostupná pouze za kraje, u menších jednotek lze použít SLDB v roce 2001.

- **Hustota osídlení**

Údaje o hustotě osídlení (počet obyvatel na km²) jsou dostupné pro všechny správní jednotky.

- **Index vývoje počtu obyvatel v letech 2005 – 2001**

Data jsou k dispozici pro všechny správní jednotky.

- **Počet podnikatelů na 1000 obyvatel**

Data jsou k dispozici pro všechny správní jednotky. Zároveň je vhodné provést očištění o neaktivní subjekty.

- **Podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva**

Ukazatel je definován jako podíl počtu ekonomicky aktivních obyvatel k celkovému počtu obyvatel. Aktuální data jsou dostupná pouze pro úroveň krajů, u menších správních jednotek je nutné použít údaje SLDB 2001.

- **Cena zemědělské půdy**

Tento ukazatel ČSÚ nesleduje ani ho nevyužívá. Úřední ceny pozemků jsou za všechny katastry ČR stanovovány vyhláškou Ministerstva financí, tržní ceny sleduje Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, ale jen za vybrané okresy (dle sdělení ČSÚ).

- **Podíl trvale obydlených domů postavených před rokem 1945**

Data pro tento ukazatel lze čerpat pouze z SLDB 2001, a to pro všechny správní jednotky. Novější data po roce 2001 nejsou k dispozici.

- **Intenzita bytové výstavby**

Ukazatel se vypočítá jako podíl počtu dokončených bytů a počtu trvale bydlících obyvatel. Aktuální údaje jsou k dispozici pro všechny správní jednotky.

- **Index vzdělanosti**

Vyjadřuje podíl obyvatelstva se středním a vyšším vzděláním v populaci starší 15 let. Aktuální data jsou k dispozici pouze za kraje, za menší jednotky než kraje lze získat data z SLDB 2001.

- **Index ekonomického zatížení**

Vyjadřuje podíl obyvatelstva v neproduktivním věku (mladší 14 let a starší 65 let) k počtu obyvatel v produktivním věku (15 až 65 let). Údaje jsou dostupné za všechny úrovně správních jednotek.

- **Počet pracovních příležitostí**

Vypočítá se jako součet ekonomicky aktivního obyvatelstva, od kterého se odečte počet obyvatel vyjíždějících za prací a přičte se počet obyvatel dojíždějících za prací do dané jednotky. Aktuální data jsou dostupná za kraje, za menší jednotky lze získat pouze starší údaje z SLDB 2001.

- **Dopravní obslužnost**

Tento ukazatel sleduje počet spojů pravidelné linkové autobusové dopravy a železniční dopravy v rozdělení na pracovní dny, sobotu a neděli. ČSÚ má k dispozici data pouze o počtu stanic a zastávek. Údaje lze zjistit individuálním šetřením z Celostátního informačního systému o jízdních řádech.

- **Technická infrastruktura**

Ukazatel monitoruje podíl domů napojených na vodovod, kanalizaci a plynovod. Data lze získat pouze z SLDB 2001, a to jen počty obcí, kde se nachází uvedené druhy technické infrastruktury.

- **Občanská vybavenost**

Ukazatel sleduje počet ordinací praktického lékaře a školských zařízení. Údaje jsou dostupné pro všechny správní jednotky.

- **Pokles ekonomické aktivity obyvatel v letech 2001 až 2005**

Poklesem ekonomické aktivity se rozumí úbytek ekonomicky aktivního obyvatelstva v uvedeném časovém horizontu. Údaj je dostupný pouze na úrovni krajů, pro menší jednotky ho nelze spolehlivě zjistit.

- **Průměrný roční přírůstek obyvatel v letech 2001 až 2005 na 1000 obyvatel**

- **Průměrný roční úbytek obyvatel v letech 2001 až 2005 na 1000 obyvatel**

V obou případech se průměrný přírůstek, resp. úbytek obyvatel vztahuje ke střednímu stavu obyvatel. Aktuální data jsou dostupná pro všechny správní jednotky.

- **Věkové složení obyvatelstva v letech 2001 až 2005**

Ukazatel měří průměrný věk obyvatele v uvedených letech. Aktuální data jsou dostupná pro všechny správní jednotky.

- **Index stáří**

Udává poměr počtu obyvatel starších 65 let k počtu obyvatel mladších 14 let. Data jsou k dispozici pro všechny správní jednotky v časové řadě od roku 2000.

- **Přítomnost ekologických zátěží**

V první fázi byl definován jako počet ekologických zátěží. ČSÚ sleduje na regionální úrovni pouze počty skládek. Z toho důvodu byl ukazatel modifikován na ukazatel ekologické stability krajiny, který vyjadřuje poměr ekologicky pozitivně využívaných ploch k ekologicky negativně využívaným. Takto modifikovaný ukazatel lze poté získat za všechny obce v ČR.

- **Území s jediným zaměstnavatelem**

Po konzultaci s ČSÚ byl ukazatel modifikován na obce s dominantním zaměstnavatelem, neboť obcí s jediným zaměstnavatelem bude naprosté minimum. Problémem se jeví, že údaje v Registru ekonomických subjektů obsahují sídla podniků, nikoli provozovny. Experimentálně lze využít údaje za místní jednotky, které však na obecní úrovni nemusí být vždy spolehlivé. [7]

3.4 Vymezení hospodářsky slabých oblastí dle metodiky výzkumného projektu Hospodářské fakulty Technické univerzity v Liberci

Komplexní srovnávací analýza dynamiky rozvoje obcí vznikla v rámci aktivit výzkumného projektu WD-30-07-1 „Inovační přístup k řešení disparit na úrovni regionu“. Hlavním cílem projektu je formulovat opatření ke snížení mezi-regionálních disparit v oblasti hospodářského rozvoje České republiky, akcelerující ekonomickou výkonnost vyjádřenou zvýšeným podílem regionu na tvorbě hrubého domácího produktu resp. zlepšením životní úrovně obyvatelstva těchto regionů. Ve výzkumné fázi projektu byla precizována významnost 26 ukazatelů používaných a dostupných k vymezení hospodářsky slabých oblastí pomocí faktorové analýzy (na úrovni všech 6240 obcí České republiky). Na základě

výstupů faktorové analýzy byla vypracována nová metodika pro identifikaci dynamiky hospodářského rozvoje obcí v podmínkách České republiky. V dalších letech řešení výzkumného projektu budou navržena opatření směřující ke zlepšení hodnot identifikovaných významných ukazatelů.

Zadavatelem výzkumného projektu č. WD-30-07-1 „Inovační přístup k řešení disparit na úrovni regionů“ je Ministerstvo pro místní rozvoj a řešitelem výzkumný tým na Hospodářské fakultě Technické univerzity v Liberci. Jedním z cílů uvedeného projektu je zpracovat obecnou metodiku pro hodnocení hospodářské úrovně regionů s určením pro krajské úřady. Tento záměr reaguje na stávající neuspokojivý stav, kdy každý kraj používá vlastní způsob vymezení hospodářsky slabých či zaostalých regionů. Výsledky jsou tak v celorepublikovém pohledu naprosto neporovnatelné, což vede k nižší efektivnosti alokace zdrojů určených na podporu hospodářského rozvoje zaostalých oblastí v České republice. [5]

Podstata celého výzkumného projektu WD-30-07-1 je postavena na zcela novém - inovačním - přístupu k dané problematice, a to, že neexistuje komplexně hospodářsky slabá obec (HSO). Toto konstatování se může zdát jako poněkud odvážné či zdánlivě kontraproduktivní. Základní úvaha je založena na tom, že označit obec jako „hospodářsky slabou“ je demotivující pro její další rozvoj a již dopředu odrazuje podnikatele a investory od působnosti v těchto mikroregionech. Tato teze vychází z předpokladu, že každá obec má své slabé stránky, ale také přednosti.

Na základě této myšlenky byla vytvořena kostra celého základního výzkumu v projektu WD-30-01-1, jehož hlavním cílem je odhalit faktory dynamiky rozvoje obcí v České republice. Záměrem výzkumu je odhalit na základě dat získaných a monitorovaných Českým statistickým úřadem, doplněných o další údaje přímo z terénu, reálný stav rozvoje obce a vymežit tak nejen slabé stránky, ale především silné stránky, hrozby a příležitosti rozvoje obcí v celé České republice.

V první fázi výzkumu byla zpracována analýza programů rozvoje jednotlivých krajů, kdy bylo zjištěno 30 unikátních ukazatelů používaných k vymezení hospodářsky slabých oblastí. Ve spolupráci s Českým statistickým úřadem byla následně zjišťována dostupnost

dat pro výpočet těchto ukazatelů pro různé správní obvody zahrnující obce až kraje v další fázi výzkumu byla precizována významnost konkrétních 26 ukazatelů pomocí rotované faktorové analýzy. Menší počet analyzovaných ukazatelů vyplývá z toho, že některé ukazatele nejsou na úrovni obcí dostupné bez zvláštních výběrových šetření. Pomocí vícerozměrné statistické analýzy bylo identifikováno osm signifikantních faktorů pro měření hospodářské úrovně mikroregionů, které byly autory interpretovány jako: [7]

Faktor F1 nezaměstnanosti – tento faktor byl zjištěn jako nejzávažnější kritérium (z pohledu variability, měnivosti) pro hodnocení rozvoje obce. V tomto faktoru se významně objevují následující ukazatele:

- Míra registrované nezaměstnanosti
- Míra dlouhodobé nezaměstnanosti
- Míra tlaku na pracovní místa

Jedná se o faktor minimalizačního typu, tedy čím nižší (více záporná) hodnota, tím lepší charakteristika ukazatele.

Faktor F2 atraktivitu bydlení – tento faktor v sobě shrnuje následující významné ukazatele:

- Intenzita bytové výstavby
- Index vývoje počtu obyvatel
- Průměrný roční přírůstek/úbytek obyvatel na 1000 obyvatel středního stavu
- Index migrace

Lze konstatovat, že výše uvedené ukazatele odrážejí atraktivitu lokality bydliště pro obyvatele v dané obci. Jedná se o ukazatele maximalizačního typu, tedy čím vyšší (více kladná) hodnota, tím lepší je charakteristika ukazatele.

Faktor F3 osídlení – tento faktor v sobě shrnuje následující významné ukazatele:

- Podíl zaměstnanosti v terciéru na celkové zaměstnanosti
- Hustota osídlení

- Index vzdělanosti
- Podíl zaměstnanosti v zemědělství, lesnictví a rybolovu na celkové zaměstnanosti – nepřímá úměra

Jedná se o faktor maximalizačního typu, tedy čím vyšší hodnota, tím lepší charakteristika ukazatele.

Faktor F4 věkové struktury – tento faktor zahrnuje následující významné ukazatele:

- Index ekonomického zatížení
- Průměrný věk obyvatele
- Index stárí
- Podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva na celkovém počtu obyvatel – nepřímá úměra

Jedná se o faktor minimalizačního typu, tedy čím nižší (více záporná) hodnota, tím lepší charakteristika ukazatele.

Faktor F5 občanské vybavenosti – tento faktor v sobě shrnuje následující významné ukazatele:

- Počet zdravotnických zařízení na 1000 obyvatel
- Počet základních škol na 1000 obyvatel

Jedná se o faktor maximalizačního typu, tedy čím vyšší (více kladná) hodnota, tím lepší charakteristika ukazatele.

Faktor F6 struktury ekonomiky – tento faktor je zastoupen následujícími ukazateli:

- Podíl zaměstnanosti v terciéru na celkové zaměstnanosti
- Podíl zaměstnanosti v průmyslu a stavebnictví na celkové zaměstnanosti – nepřímá úměra

Jedná se o faktor maximalizačního typu, tedy čím vyšší (více kladná) hodnota, tím lepší charakteristika ukazatele.

Faktor F7 trvale udržitelného rozvoje prostředí – tento faktor zahrnuje následující významné ukazatele:

- Počet podnikatelů na 1000 obyvatel
- Koeficient ekologické stability

Větší váhu má v daném faktoru F7 ukazatel koeficientu ekologické stability, který poukazuje na dobře či špatně využívané plochy v obci. Ukazatel vyjadřuje poměr ekologicky pozitivně využívaných ploch k ekologicky negativně využívaným. Hlavním důvodem, proč byl tento syntetický ukazatel do hodnocení zařazen, je skutečnost, že souhrnně charakterizuje krajinný typ z pohledu využití pozemků. Kvalitu životního prostředí by lépe charakterizovaly jiné ukazatele – např. počet, velikost a kvalita biocenter, biokoridorů, druhové složení zoocenóz a fytocenóz. Vzhledem k obtížné kvantifikaci kvality a absenci údajů z této oblasti je ekologická stabilita krajiny přijatelným syntetickým ukazatelem pro hodnocení kvality krajinného rázu z environmentálního hlediska.

Jedná se o faktor maximalizačního typu, tedy čím vyšší (více kladná) hodnota, tím lepší charakteristika ukazatele.

Faktor F8 podnikatelské aktivity – tento faktor je zastoupen následujícími významnými ukazateli:

- Daňové příjmy na 1 obyvatele
- Počet pracovních příležitostí

Jedná se o faktor maximalizačního typu, tedy čím vyšší (více kladná) hodnota, tím lepší charakteristika ukazatele. [6]

Následně byly stanoveny základní podmínky udržitelného rozvoje pro každý faktor zvlášť, a to dle pořadí obce dané poslední kladnou hodnotou faktoru v případě minimalizačního typu faktoru a opačně poslední zápornou hodnotou v případě faktoru maximalizačního

typu. Na základě tohoto postupu byla vymezena hranice tzv. nízké dynamiky rozvoje obcí (NDR) tak, že bylo zjištěno pořadí umístění všech obcí České republiky v každém z osmi specifikovaných faktorů.

Z výše uvedeného důvodu, tzn. hypotézy, že neexistuje komplexně zaostalá obec či oblast v České republice, nesestavují řešitelé výzkumu žádné žebříčky hospodářské úrovně obcí. Sledování pořadí obce se provádí pouze v rámci jednotlivých problémových okruhů vymezených pomocí faktorové analýzy. V praxi často uplatňovaný postup založený na konstrukci jednoho syntetického ukazatele se jeví jako kontraproduktivní. Nepostihuje totiž skutečné příčiny hospodářské slabosti, spíše prezentuje jejich důsledky. Řešitelé projektu rovněž zjistili, že některé obce odmítají označení „hospodářsky slabá“, ač dle programu rozvoje kraje do takové oblasti patří, a naopak zdůrazňují svoje silné stránky (např. stav občanské vybavenosti, rozvoj podnikatelských aktivit, dobré životní prostředí apod.). V praxi se lze setkat i s druhým extrémem, kdy kraje v rámci „aktualizací“ programů rozvoje modifikují metodiky vymezení hospodářsky slabých oblastí s cílem zajistit, aby co největší část kraje dosáhla na podporu z veřejných prostředků určenou pro zaostalé regiony.

Záměrem řešení projektu v dalších letech bude proto nalézt opatření a programy, které pomohou obcím odstraňovat příčiny hospodářské slabosti v konkrétních faktorech a tím přispějí k jejich rozvoji. [5]

3.5 Vymezení hospodářsky slabých oblastí dle metodiky Programu rozvoje kraje Jihočeského kraje

Při přípravě Programu rozvoje kraje bylo nutné vymezit hospodářsky slabé oblasti (HSO) Jihočeského kraje. Tento výběr slouží především k podpoře jejich rozvoje formou např. zvýhodňování při výběru žadatelů o dotace atp.

Na vymezení HSO pro území JK se podílela pracovní skupina složená ze zástupců krajského úřadu, Českého statistického úřadu, Jihočeské hospodářské komory a Úřadu práce České Budějovice. Pro stanovení HSO na území JK byla pracovní skupinou zvolena většina ukazatelů použitých MMR pro aktualizaci vymezení regionů se soustředěnou

podporou státu v rámci ČR (usnesení vlády č. 722 z 16. 7. 2003) a poté i JK při minulém stanovení HSO, dva nové ukazatele byly přidány. Data pro jednotlivé ukazatele byla upravena a použita v závislosti na tom, jak byla k dispozici – dle rozdílných územních statistických jednotek (okresy, obce s rozšířenou působností, pověřené obecní úřady, obce). Jako základní územní jednotky pro vymezení HSO na území Jihočeského kraje byly na základě diskuse použity obvody OPÚ - obcí s pověřenými obecními úřady (celkem 38).

Pro vymezení hospodářsky slabých oblastí bylo zvoleno těchto šest ukazatelů:

1. Přírůstek stěhování na 1000 obyvatel (roční průměr),
2. Hustota dopravních sítí,
3. Souhrnné hodnocení nezaměstnanosti,
4. Průměrná hrubá měsíční mzda v Kč (přepočtená na osoby plně zaměstnané),
5. Podíl zaměstnanosti v zemědělství, lesnictví a rybolovu na celkové zaměstnanosti v roce 2001,
6. Hustota obyvatelstva k 31. 12. 2005.

Oproti minulému šetření byl kvůli nemožnosti získat potřebná data vypuštěn ukazatel „Daňové příjmy na 1 obyvatele v daném roce“ a „Vývoj zaměstnanosti v zemědělství, lesnictví a rybolovu oproti základnímu roku 2001“ a nově zařazeny ukazatele „Přírůstek stěhování na 1000 obyvatel (roční průměr)“ a „Hustota dopravních sítí“. [26]

Charakteristika jednotlivých ukazatelů a jejich váhy:

1. Přírůstek stěhování na 1 000 obyvatel (roční průměr 2001-2005)

Kritérium vycházející z předpokladu, že prosperující oblasti jsou z hlediska zájemců o trvalé bydlení atraktivní oproti oblastem hospodářsky slabým. Tzn. – čím nižší je přírůstek přistěhovaných, tím je oblast vhodnější pro zařazení mezi HSO.

Ukazatel vyjadřuje počet přistěhovaných (odstěhovaných) na 1000 obyvatel a dodal jej Český statistický úřad. Z hlediska důležitosti pro určení celkové hodnoty OPÚ byla tomuto ukazateli přiřazena váha 0,1. Použitá data jsou průměr za roky 2001 až 2005.

2. Hustota dopravních sítí

Hustota cestní sítě byla použita jako další nepřímý ukazatel stavu oblasti. Dá se předpokládat, že v místech větší koncentrace ekonomických aktivit bude síť hustší, a i z hlediska budoucího vývoje je dopravní obslužnost důležitým faktorem při rozhodování o nových investicích.

Údaje použité pro výpočet byly získány pomocí GIS (Geografický informační systém) z vektorových dat, která kraj vlastní. V úvahu byly brány čtyři kategorie – silnice I. třídy, silnice II. třídy, silnice III. třídy a železnice. Dálnice ani letiště započítána nebyla.

Ukazatel vyjadřuje hustotu v jednotkách km/km^2 . Tomuto ukazateli byla přiřazena váha 0,2.

3. Souhrnné hodnocení nezaměstnanosti

Ukazatel je bezrozměrné číslo vyjadřující relaci v zaměstnanosti mezi jednotlivými OPÚ.

Základní složky ukazatele a algoritmus výpočtu:

- Nezaměstnanost $N = \text{uchazeči o zaměstnání} / \text{pracovní síla}$
- Dlouhodobá nezaměstnanost $D = \text{dlouhodobě nezaměstnaní} / \text{pracovní síla}$
- Tlak na pracovní místa $V = \text{uchazeči-volná prac. místa} / \text{pracovní síla}$

Stanovené váhy :
 $v_1 = 0,4$
 $v_2 = 0,3$
 $v_3 = 0,3$

Výpočet souhrnného hodnocení : $SH = v_1 * N + v_2 * D + v_3 * V$

4. Průměrná hrubá měsíční mzda v Kč za rok 2005 (přepočtené na osoby plně zaměstnané)

Ukazatel vyjadřuje výši průměrné měsíční mzdy v Kč. Byla mu přiřazena váha 0,1.

5. Podíl zaměstnanosti v zemědělství, lesnictví a rybolovu na celkové zaměstnanosti v roce 2001

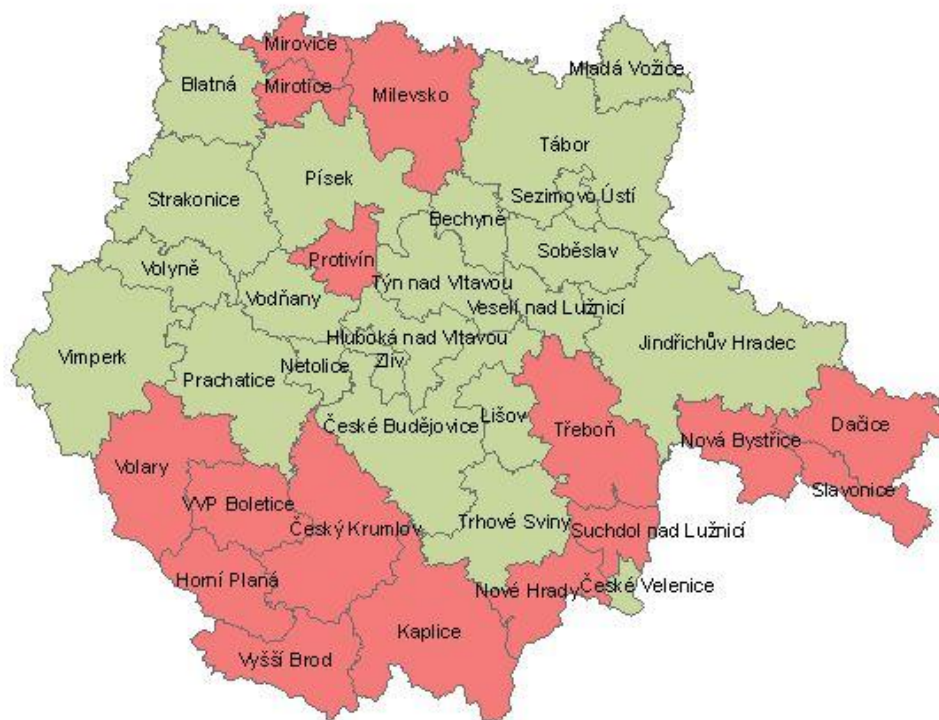
Ukazatel představuje počet zaměstnanců v zemědělství, lesnictví a rybolovu jako podíl (v%) na celkové zaměstnanosti v OPÚ.

Ukazateli byla přiřazena váha 0,2.

6. Hustota obyvatelstva k 31. 12. 2005

Ukazatel znamená počet obyvatel na 1 km² v dané OPÚ a daném roce. Ukazateli byla přiřazena váha 0,1.

Za použití výše popsané metodiky bylo z 38 obcí s pověřeným úřadem nacházejících se v Jihočeském kraji vybráno šestnáct. Obyvatelstvo vybraných šestnácti OPÚ tvoří dohromady necelých 24 % celkové populace JK.

Zdroj: Program rozvoje jihočeského kraje [online]. [cit. 7. 5. 2009]. Dostupné z: [http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=710&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=710&par[lang]=CS)

Obr. 5 Hospodářsky slabé oblasti JK

Jsou to OPÚ :

1. Vojenský újezd Boletice	9. Mirovice
2. Volary	10. Suchdol nad Lužnicí
3. Nová Bystřice	11. Milevsko
4. Slavonice	12. Třebíč
5. Horní Planá	13. Protivín
6. Vyšší Brod	14. Kaplice
7. Dačice	15. Nové Hrady
8. Mirovice	16. Český Krumlov

Vybrané HSO jsou soustředěny do tří ucelených oblastí, z nichž se každá skládá alespoň ze tří sousedících OPÚ (9,3,3), což se dá brát i jako, do jisté míry, potvrzení zvolené metodiky. Znamená to, že problém v dané oblasti skutečně existuje a neomezuje se pouze na administrativní hranice jedné OPÚ. V takovém případě by se totiž mohlo jednat pouze o shodu náhod či výrazné vybočení některého z ukazatelů, které by významně ovlivnilo celkové hodnocení. Stalo-li se tak u více jednotek spolu sousedících, je tato možnost mnohem méně pravděpodobná. Jako osamocená enkláva zůstala pouze OPÚ Protivín. [26]

4 Charakteristika analyzované oblasti Dačicko

Mikroregion Dačicko se nachází ve východní části největšího, ale současně řídké zalidněného okresu České republiky, okresu Jindřichův Hradec. Na západě sousedí s Jindřichohradeckým mikroregionem, na severu a východě s krajem Vysočina a Jihomoravským krajem. Jižní hranici mikroregionu tvoří státní hranice ČR se zemí Dolní Rakousko. Území mikroregionu je charakterizováno intenzivně obdělávanou zemědělskou půdou s menším podílem lesů. Dačicko se, spíše než velkým množstvím kulturních a historických památek (vyjma měst Dačice a Slavonice), vyznačuje přítomností přírodních zajímavostí a krás. [22]

Mikroregion Dačicko je vymezen územím 21 obcí a dvou měst Dačice a Slavonice. Zaujímá plochu 471,89 km² a ke dni 1.1.2004 v něm žilo celkem 20 191 obyvatel. Hustota zalidnění tak činila ke stejnému datu 42,79 obyvatel na km². Z právního hlediska jde o zájmové sdružení obcí podle zákona č. 128/2000 Sb. o obcích a §20, odst. 2 a 3 zák. č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku.

Řešené území je územím pověřené obce III. stupně Dačice, které leží na území okresu Jindřichův Hradec a hraničí s krajem Vysočina (okres Třebíč) a Jihomoravským (okres Znojmo). [25]

Na následující stránce na Obr. 6 je podrobná mapka celého mikroregionu Dačicko.

Zdroj: Mapa mikroregionu [online]. Mikroregion Dačicko, 2005 [cit. 3. 5. 2009]. Dostupné z:
 <http://www.m-dacicko.cz/download/pr_pril68.pdf>

Obr. 6 Mapa mikroregionu Dačicko

4.1 Sídlní struktura a demografické údaje

Území mikroregionu má, podle rozčlenění do správních území, poměrně složitou strukturu. Je tvořeno samosprávným územím dvou měst a 21 obcí, které jsou dále děleny na 85 katastrálních území (viz níže uvedená tabulka). Největší území spravuje město Dačice, nejmenší pak obce Dobrohošť a Horní Meziříčko.

Obyvatelstvo Jihočeského kraje má proti republikovému průměru mladší věkovou strukturu (průměrný věk je 39 let). To je možné říci i o mikroregionu Dačicko (průměrný věk 38,8 let), kde má největší zastoupení věková skupina 15 – 59 let (65,64%). Hustota osídlení mikroregionu je poměrně nízká (42,79 obyvatel/km²).

Osídlení mikroregionu je poměrně nevyrovnané, což je dáno především přítomností města Dačice, které se svými téměř osmi tisíci obyvateli tvoří podstatnou část obyvatelstva mikroregionu. Druhým největším sídlem mikroregionu je město Slavonice, které má 2 730 obyvatel (ČSÚ - Sčítání lidu, domů a bytů 2001). Poměrně velkou obcí je i Studená (2 501 obyvatel), nejmenšími obcemi mikroregionu jsou Dobrohošť a Županovice, které mají méně než 50 obyvatel. Počty obyvatel ostatních obcí se pohybují v rozmezí mezi cca 80 až 1 000 stálými obyvateli.

Charakteristickým jevem mikroregionu je silná vazba ostatních členských obcí na přirozené centrum celé oblasti – město Dačice. Ta je patrná z dojíždění obyvatel za prací, za zdravotnickými a sociálními službami a samozřejmě i propojením po stránce kultury, sportu a dalších oblastí lidského života. [31]

4.2 Realizované a plánované územní akce

Ještě před založením svazku se téměř všechny členské obce zapojily do Programu obnovy venkova zajišťovaného Ministerstvem pro místní rozvoj ČR jako součást regionální politiky státu. Získané dotace z tohoto programu alespoň částečně pokryly jejich investiční záměry a požadavky. Nakonec však nezbytnost koordinace investičních akcí, propagace území a další společné zájmy vedly k založení mikroregionu.

Jednotlivé obce mikroregionu jsou poměrně aktivní v oblasti podávání projektů do Programu obnovy venkova, kterými chtějí podpořit svůj růst a rozvoj. Limitujícím faktorem, jako u všech malých obcí, je finanční náročnost jednotlivých projektů, která se odráží ve výši vlastního kofinancování. Obce v řešeném mikroregionu jsou poměrně malé a jejich velikosti odpovídá i velikost jejich rozpočtů. I přesto však představitelé jednotlivých obcí pokračují krok za krokem v rozvoji svých obcí.

Projekty jsou podávány za jednotlivé obce, ale do budoucna se počítá i s přípravou projektů za celý mikroregion. Tyto integrované projekty jsou chápány jako hlavní nástroj pro rozvoj celého mikroregionu. Nejenže přispějí k rozvoji celého mikroregionu, ale také přispějí ke globálnímu rozvoji jednotlivých obcí.

Předložené projekty se týkaly hlavně technické infrastruktury (silnice, ČOV, kanalizace, plynofikace) a to jak oprav, tak i budování. Dále byly realizované projekty zaměřeny na bytovou výstavbu, výstavbu sportovních zařízení a zlepšování kvality života místního obyvatelstva. Oblasti plánovaných projektů jsou následující: - Infrastruktura a životní prostředí - Podnikání a cestovní ruch - Zemědělství, lesnictví a rozvoj venkova - Kvalita života. Tyto oblasti představují hlavní prioritní osy, podle nichž bude probíhat rozvoj mikroregionu Dačicko a jeho členských obcí. [28]

4.3 Infrastruktura a doprava

Rozvoj technické infrastruktury byl ve sledovaných obcích regionu v minulých desetiletích v souvislosti s rozvojem jen tzv. střediskových obcí značně zanedbáván. Určitý pozitivní rozvoj byl zaznamenán jen u větších sídel, čímž došlo k dalšímu prohloubení rozdílu ve vybavenosti oproti vesnickým lokalitám. I když nespornou roli na stagnaci rozvoje inženýrských sítí mělo státní vlastnictví a limitovaný způsob investičních prostředků.

Stav komunikací v jednotlivých částech mikroregionu vykazuje značné rozdíly, což je dáno i polohou některých obcí na dopravních tazích celokrajského významu, na rozdíl od menších obcí s polohou okrajovou, nemajících význam pro dopravu ve větším spádovém území.

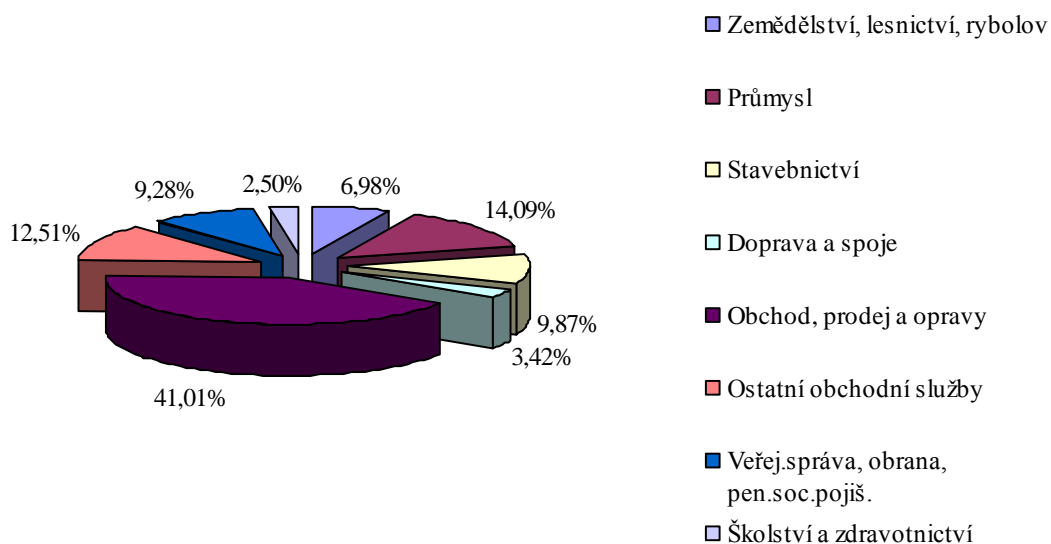
V nejlepším stavu se nachází komunikace I. třídy I/23, která prochází územím mikroregionu a je ve správě Ředitelství silnic a dálnic ČR. Komunikace II. třídy jsou rovněž v poměrně dobrém stavu, kromě některých úseků (II/406 Peč – Dolní Bolíkov), u kterých předpokládá jejich majitel Jihočeský kraj rekonstrukci.

Nejhorší situace je u místních komunikací, které jsou v majetku obcí. Obce spravují místní komunikace v délkách od 2 do 80 kilometrů, přičemž zhruba 50 až 80 procent těchto cest

vyžaduje určitý stupeň rekonstrukce. Jedná se většinou o problematiku silnic s nezpevněným povrchem, u nichž mají již obce navrženy úpravy, chybí na ně pouze finanční prostředky. Dále se jedná například o osázení krajnic komunikací vyšší zelení v zájmu zachování venkovského charakteru krajiny. [14]

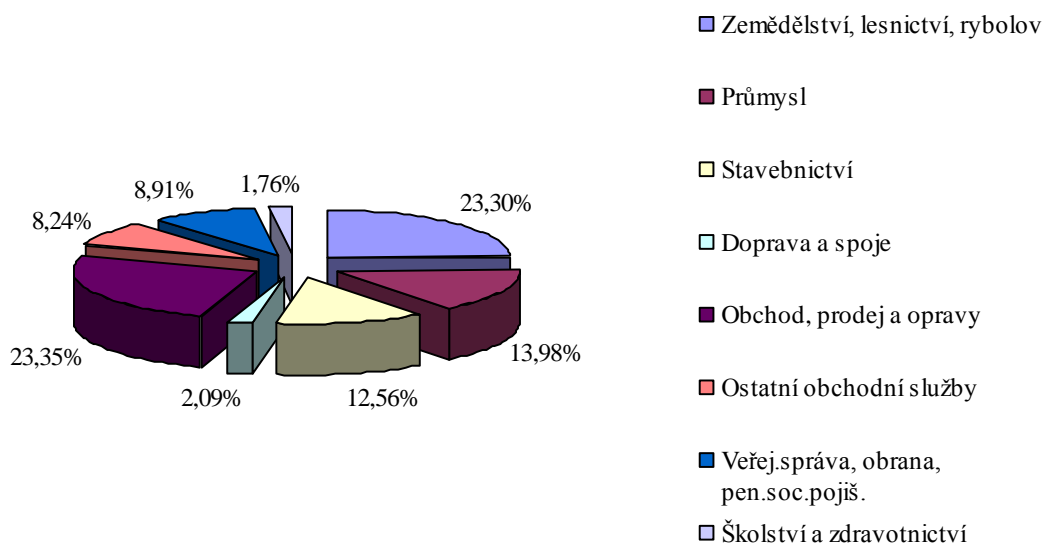
4.4 Ekonomické prostředí

Vzhledem k sídelní struktuře mikroregionu, která je tvořena dvěma městy a 21 obcemi je současná ekonomická základna analyzovaná podle tohoto složení. Města Dačice a Slavonice jsou spádová pro celý mikroregion a jsou posuzována odděleně od zbývajících obcí. Následující Obr. 7 a Obr. 8 zobrazují podnikatelskou základnu z pohledu odvětví.

Zdroj: Ekonomické prostředí [online]. Mikroregion Dačicko, 2005 [cit. 2. 5. 2009].
Dostupné z: <http://www.m-dacicko.cz/download/pr_ekon.prostr.pdf>

Obr. 7 Podnikatelská základna - Dačice

Zdroj: Ekonomické prostředí [online]. Mikroregion Dačicko, 2005 [cit. 2. 5. 2009].
Dostupné z: <http://www.m-dacicko.cz/download/pr_ekon.prostr.pdf>

Obr. 8 Podnikatelská základna – ostatní obce

Významné podniky

K největším podnikům v Dačicích patří TRW-DAS a.s., Centropen a.s. a Nemocnice Dačice. Podniky v Dačicích jsou zaměřeny především na průmysl a stavebnictví. Podniky zaměstnávající více jak 5 zaměstnanců jsou umístěny spíše ve městech Dačicích, Slavonicích, případně v některých dalších větších sídlech mikroregionu.

Tab. 6 na následující straně uvádí významné podniky v mikroregionu.

Tab. 6 Významné podniky v mikroregionu

Zaměření činnosti	Počet zaměstnanců	Sídlo provozoven
TRW-DAS, a.s.	789	Dačice
Centropen, a.s.	470	Dačice
Nemocnice	250	Dačice
Otavan, a.s.	202	Slavonice
Agrostavin, s.r.o.	130	Dačice
Styl, v.d.	110	Studená
PKD, s.r.o.	102	Dačice
Stavcent, a.s.	90	Dačice
Staving, s.r.o.	80	Studená

Zdroj: Ekonomické prostředí [online]. Mikroregion Dačicko, 2005 [cit. 2. 5. 2009].
Dostupné z: <http://www.m-dacicko.cz/download/pr_ekon.prostr.pdf>

Drobné podnikatelské subjekty s počtem zaměstnanců do 5 osob jsou zastoupeny v každé obci mikroregionu, jedná se většinou o drobné živnostníky podnikající ve službách a obchodu. Počet pracovních míst, které vytvářejí tito podnikatelé, lze počítat na více než 300.

Příležitosti k podnikání

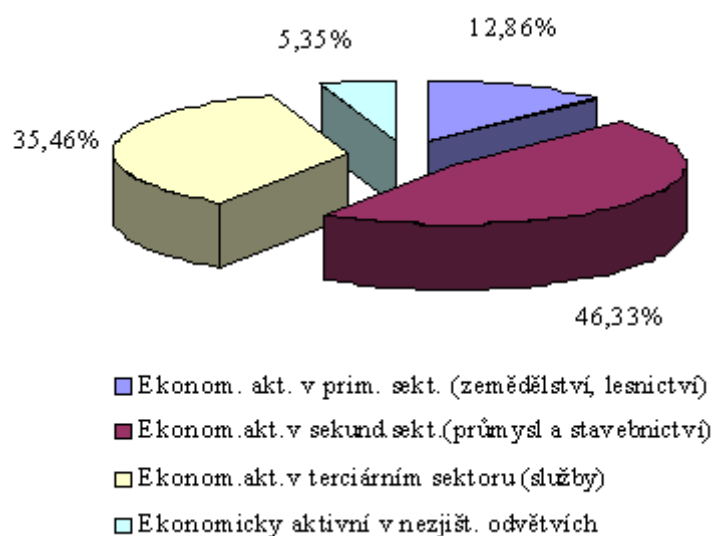
Ne všechny obce mikroregionu mají zpracovanou územně plánovací dokumentaci. Většina z nich však počítá ve svých správních územích s vyčleněním ploch pro rozvoj podnikatelských aktivit, popř. doplněním stávajících. Největší takto navržená plocha je v Dačicích v lokalitě Bílkov. U menších obcí jsou stávající rozvojové plochy spojeny většinou s nevyužitými zemědělskými areály (brownfields) nebo s ojedinělými místními podniky.

Struktura zaměstnanosti

V mikroregionu Dačicko je do značné míry zakořeněna zemědělská tradice, o čemž svědčí značný počet zemědělských podniků. Nejvíce ekonomicky aktivních obyvatel je, podle statistických údajů ČSÚ, zaměstnáno v sekundární sféře – 46,33 % a ve službách – 35,46%. Vysoké procento zaměstnanosti je i v zemědělské primární sféře, kde pracuje

12,86% ekonomicky aktivních obyvatel, což je 1,5 krát více než je průměr Jihočeského kraje. To ukazuje na nízkou restrukturalizaci ekonomiky, v níž by měl nastat odliv až 6 % zaměstnanců z primární do terciární sféry. Zbývající 5,35 % ekonomicky aktivních obyvatel pracuje v nezjištěných sektorech. [11]

Obr. 6 znázorňuje procentuelní rozdělení ekonomicky aktivních obyvatel.

Zdroj: Ekonomické prostředí [online]. Mikroregion Dačicko, 2005 [cit. 2. 5. 2009].
Dostupné z: <http://www.m-dacicko.cz/download/pr_ekon.prostr.pdf>

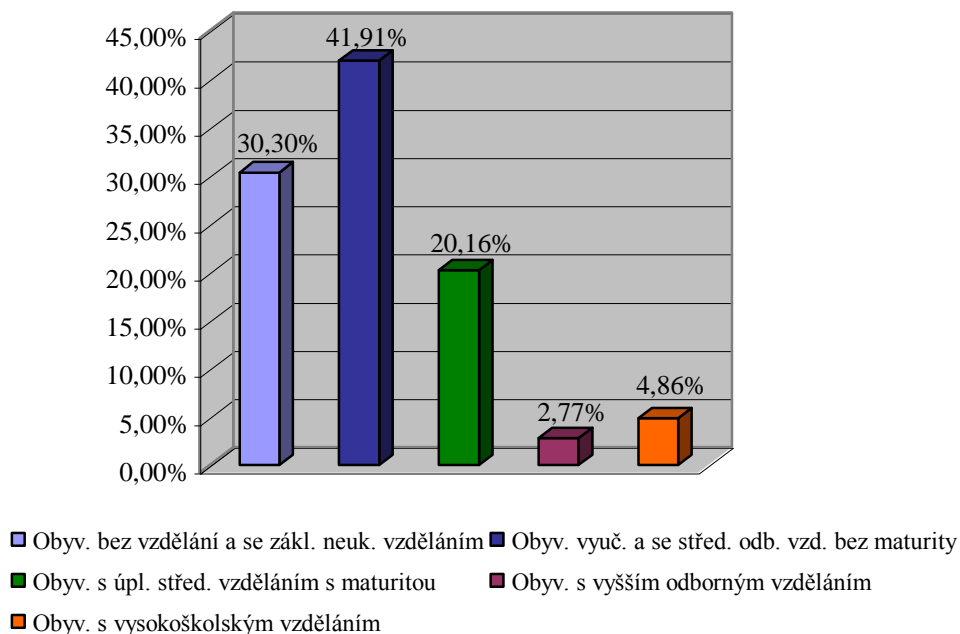
Obr. 9 Struktura zaměstnanosti

Školství a vzdělávání

Vzdělávací infrastruktura mikroregionu uspokojuje jeho potřeby jen částečně. V oblasti základního mateřského a základního školství je vybavenost mikroregionu shledána dostačující. Trendem současné doby je ubývající počet dětí a existující školy a školky mají problémy s naplněním požadovaných stavů. V blízké budoucnosti má tento trend pokračovat, tudíž je pravděpodobné, že některá zařízení budou zavřena vzhledem k nízkému počtu žáků, který je doprovázen zhoršující se rentabilitou provozu.

V mikroregionu působí jedno gymnázium, dvě střední odborné učiliště a jedna střední odborná škola. Další specializované formy vzdělávání, jakými jsou jazyková nebo umělecko-průmyslová škola, na území mikroregionu nepůsobí. Za dalšími možnostmi vzdělávání musejí studenti dojíždět do sousedních krajů (Vysočina) nebo správních obvodů (Jindřichův Hradec, Třeboň, České Budějovice). Vyšší odborné školy nebo vysoké školy ve zvažovaném území nepůsobí. Nejbližší vysokou školou je Fakulta managementu VŠE Praha v Jindřichově Hradci a Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. [32]

Souhrnnou situaci vzdělanosti v mikroregionu Dačicko zobrazuje následující Obr. 9.

Zdroj: Statistika mikroregionu Dačicko [online]. Mikroregion Dačicko, 2005 [cit. 2. 5. 2009].
Dostupné z: <http://www.m-dacicko.cz/download/pr_pril2.pdf>

Obr. 10 Vzdělanostní struktura obyvatelstva mikroregionu

4.5 Definování klíčových problémů Dačicka

Definování klíčových problémů Dačicka umožní identifikovat hlavní problémy oblasti a jejich řešení pak umožní rozvoj této hospodářsky podprůměrné oblasti. Rozvoj oblasti spočívá v udržení či zvýšení kvality života. Nástroji pak může být dostatek pracovních příležitostí, odpovídající dopravní obslužnost pro cesty do zaměstnání a škol i kvalita technické a sociální infrastruktury pro život. Zvoleny byly dva postupy hodnocení klíčových faktorů rozvoje oblasti. Nejprve identifikace slabých stránek dle programu rozvoje Jihočeského kraje a následně dle metodiky WD-30-07-1. [6]

4.5.1 Klíčové problémy dle PRK Jihočeského kraje

Klíčové problémy zkoumané oblasti byly vymezeny v Programu rozvoje Jihočeského kraje podle šesti ukazatelů následovně:

- **Ukazatel 1 - Migrace**

Území mikroregionu má, podle rozčlenění do správních území, poměrně složitou strukturu. Je tvořeno samosprávným územím dvou měst (Dačice, Slavonice) a 21 obcí, které jsou dále děleny na 85 katastrálních území. Největší území spravuje město Dačice, nejmenší pak obce Dobrohošť a Horní Meziříčko.

Počet obyvatelstva klesá nejen přirozeným úbytkem, ale i záporným výsledkem stěhování.

- **Ukazatel 2 - Cesty**

Stav komunikací v jednotlivých částech mikroregionu vykazuje značné rozdíly, což je dáno i polohou některých obcí na dopravních tazích celokrajského významu, na rozdíl od menších obcí s polohou okrajovou, nemajících význam pro dopravu ve větším spádovém území.

V nejlepším stavu se nachází komunikace I. třídy I/23, která prochází územím mikroregionu a je ve správě Ředitelství silnic a dálnic ČR. Komunikace II. třídy jsou rovněž v poměrně dobrém stavu, kromě některých úseků (II/406 Peč – Dolní Bolíkov), u kterých předpokládá jejich majitel Jihočeský kraj rekonstrukci.

Nejhorší situace je u místních komunikací, které jsou v majetku obcí. Obce spravují místní komunikace v délkách od 2 do 80 kilometrů, přičemž zhruba 50 až 80 % těchto cest vyžaduje určitý stupeň rekonstrukce. Jedná se většinou o problematiku silnic s nezpevněným povrchem, u nichž mají již obce navrženy úpravy, chybí na ně pouze finanční prostředky.

- **Ukazatel 3 - Nezaměstnanost**

Zásadním problémem oblasti je dlouhodobě vysoká míra nezaměstnanosti. Dlouhodobé ukazatele naznačují nedostatek pracovních příležitostí a nárůst počtu příjemců sociální podpory. I když se projevil nárůst uchazečů o pracovní místo, tak volných míst spíše ubylo. Nejlépe jsou na tom obce v blízkém okolí Dačic, kde mohou obyvatelé jezdit za prací do tohoto regionálního centra. Nejhorší situace je pak v obcích nejvíce vzdálených od regionálních center, zejména v blízkosti státní hranice s Dolním Rakouskem. Zde je situace katastrofální a je nutné její urychlené a trvalé zlepšení.

- **Ukazatel 4 - Mzda**

Jedná se o oblast s nejnižší průměrnou mzdou v celém Jihočeském kraji.

- **Ukazatel 5 - Zaměstnanost v zemědělství**

Zemědělství a lesnictví patří na území mikroregionu k tradičním a charakteristickým odvětvím s významným vlivem na údržbu a tvorbu krajiny. V současné době je trendem snižování kvantity a posilování kvality zemědělské činnosti. Ve zvažovaném území mikroregionu je pro zemědělské účely využito téměř 60 % celkové rozlohy území. I ve správním území největšího sídelního útvaru - města Dačice se provozuje zemědělství na 4 444 ha, což představuje cca 66 % celkové rozlohy katastru města. Podobná situace je i v

ostatních obcích mikroregionu, přičemž v některých obcích mikroregionu je poměr zemědělské půdy ještě větší. Pro celý mikroregion je typická přítomnost velkých zemědělských družstev, které mají i více než 100 zaměstnanců.

- **Ukazatel 6 - Osídlení**

Osídlení mikroregionu je poměrně nevyrovnané, což je dáno především přítomností města Dačice, které se svými téměř osmi tisíci obyvateli tvoří podstatnou část obyvatelstva mikroregionu. Druhým největším sídlem mikroregionu je město Slavonice, které má 2 730 obyvatel (ČSÚ - Sčítání lidu, domů a bytů 2001). Poměrně velkou obcí je i Studená (2 501 obyvatel), nejmenšími obcemi mikroregionu jsou Dobrohošť a Županovice, které mají méně než 50 obyvatel. Počty obyvatel ostatních obcí se pohybují v rozmezí mezi cca 80 až 1 000 stálými obyvateli. Následující Tab. 7 vystihuje hodnoty všech šesti ukazatelů u 38 obcí. Dačice a Slavonice patří k nejhůře hodnoceným obcím v rámci celého Jihočeského kraje.

Tab. 7 Vyhodnocení obcí dle PRK Jihočeského kraje

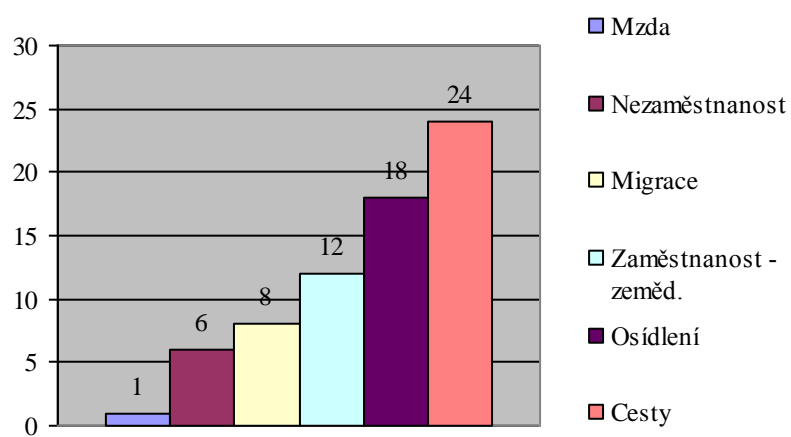
Název POÚ	Migra- ce	Dopra- va	Zaměstna- nost	Mzd a	Zaměstna- nost- zeměd.	Osídl- ní	Cel- kem	Vyhodno- -cení
Vojenský újezd Boletice	1	1	2	27	1	1	3,8	1
Volary	3	7	8	13	4	2	6	2
Nová Bystřice	5	10	5	1	18	5	6,4	3
Slavonice	4	25	1	1	5	9	7,2	4
Horní Planá	16	6	3	27	14	3	8,1	5
Vyšší Brod	13	3	4	27	23	4	8,5	6
Dačice	8	24	6	1	12	18	10,5	7
Mirovice	6	21	14	8	8	8	11,4	8
Mirotice	30	17	12	8	2	7	11,7	9
Suchdol nad Lužnicí	22	2	17	1	26	14	11,8	10
Milevsko	7	19	10	8	16	22	12,1	11
Třeboň	17	14	20	1	13	16	13,5	12
Protivín	29	15	15	8	17	19	14,8	13
Kaplice	33	9	9	27	32	13	15	14
Nové Hrady	12	5	31	32	3	6	15,6	15

Pozn.: pokračování Tab. 7 na následující stránce 79.

Název POÚ	Migra- ce	Dopra- va	Zaměstna- nost	Mzda	Zaměstna- nost- zeměd.	Osídle- ní	Cel- kem	Vyhodno- cení
Český Krumlov	21	16	7	27	35	30	16,6	16
Blatná	27	26	13	17	11	21	16,7	17
Jindřichův Hradec	23	20	21	1	20	26	17,3	18
Vimperk	15	8	33	13	24	10	17,7	19
Mladá Vožice	23	12	32	21	6	11	18,1	20
Vodňany	35	35	11	17	9	28	19,2	21
Bechyně	2	22	25	21	27	25	19,4	22
Strakonice	9	28	16	17	34	33	19,7	23
Volyně	23	30	23	17	15	17	20,1	24
Písek	20	27	19	8	33	34	20,6	25
Soběslav	31	23	18	21	25	29	20,6	26
Prachatice	18	18	28	13	31	27	20,9	27
Lišov	34	4	37	32	19	12	21,6	28
Hluboká nad Vltavou	38	11	36	32	7	15	22,2	29
Trhové Sviny	37	13	29	32	22	20	22,4	30
Netolice	36	32	26	13	10	23	22,4	31
Veselí nad Lužnicí	10	34	24	21	29	31	23,1	32
Týn nad Vltavou	28	31	22	32	21	24	23,3	33
Tábor	10	29	30	21	30	32	24,1	34
České Velenice	14	38	27	1	38	36	24,6	35
Sezimovo Ústí	23	36	34	21	36	38	29,2	36
České Budějovice	19	33	35	32	37	37	29,6	37
Zliv	31	37	38	32	28	35	31,4	38

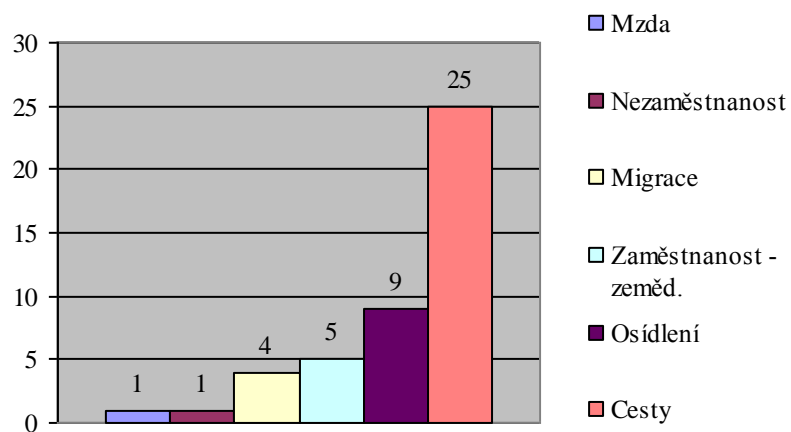
Zdroj: Program rozvoje Jihočeského kraje [online]. Jihočeský kraj, 2005 [cit. 7. 5. 2009]. Dostupné z: [http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=710&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=710&par[lang]=CS)

Hodnoty všech šesti ukazatelů jsou zpracovány graficky v Obr. 10 (Dačice) a v Obr. 11 (Slavonice).

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 11 Hodnocení dle PRK Jihočeského kraje – Dačice

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 12 Hodnocení dle PRK Jihočeského kraje – Slavonice

4.5.2 Faktory nízkého dynamického rozvoje dle metodiky WD-30-07-1

Jak již bylo uvedeno v hodnocení dle PRK Jihočeského kraje, patří mikroregion Dačicko mezi hospodářsky slabé oblasti. Proto lze předpokládat, že obce mikroregionu budou při hodnocení podmínek udržitelného rozvoje dle metodiky projektu WD-30-07-1 vykazovat převážně hodnoty nízkého dynamického rozvoje.

Tab. 8 Faktorová analýza mikroregionu

Obec	F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	F8
Báňovice	-0,94	-1,04	-0,97	0,95	-0,69	1,14	-0,69	-0,49
Budeč	-0,39	-0,36	-1,47	1	4,23	2,64	0,34	-0,28
Budiškovice	0,53	-0,04	-1,3	1,07	1,38	0,24	-0,88	0,64
Cizkrajov	1,06	-0,68	-1,12	0,04	1,78	0,17	-0,53	-0,12
Červený Hrádek	0,04	-0,46	-1,36	-0,56	0,08	-0,91	-1,34	-0,2
Český Rudolec	0,19	-0,69	-1,06	-0,36	1,07	0,22	0,73	0,65
Dačice	-0,48	-0,58	1,14	-0,34	0,04	-0,17	-1,81	1,36
Dešná	3,32	-0,7	-1,35	-0,53	0,11	1,9	-2,1	0,93
Dobrohošť	-1,28	0,42	-3,76	-0,06	-0,73	0,86	-1,49	-0,04
Heřmaněč	2,13	0,38	-1,82	-0,37	-0,07	-0,88	-0,65	-0,11
Horní Meziříčko	-0,07	-0,79	-0,27	0,2	-0,56	-1,67	0,36	0,26
Horní Němčice	0,61	-0,63	-0,55	-0,98	-1,18	-2,27	0,78	-0,28
Horní Slatina	0,41	0,43	-1,71	-1,03	-0,71	0,36	-0,69	-0,43
Hříšnice	-0,24	-0,28	-1,58	0,01	0,65	-0,36	-1,1	0,7
Kostelní Vydří	0	-0,09	-1,18	-0,22	-0,24	0,16	-0,42	0,46
Peč	-0,03	-0,18	-0,91	-1,08	-0,22	-1,1	-1,02	0,38
Písečné	2,33	-0,4	-0,91	-0,44	-0,54	-0,27	-1,07	0,86
Slavonice	0,31	-0,37	0,29	-0,34	0,71	-0,89	0,07	0,66
Staré Hobzí	0,95	-0,07	-1,1	-0,49	0,81	0,67	-0,11	0,46
Studená	-0,34	-0,42	0,42	0,07	0,79	-1,83	0,18	0,73
Třebětice	-0,26	-0,05	-1,14	0,13	0,4	0,47	-1,46	-0,14
Voflířov	0	-0,04	-1,43	-0,38	0,43	0,06	-0,85	-0,34
Županovice	4,07	2,37	-1,43	-0,46	-1,86	-1,07	-0,62	-0,41

Zdroj: vlastní zpracování

F1 – nezaměstnanost

F3 – osídlení

F2 – atraktivita místa bydlení

F4 – věková struktura

F5 – občanská vybavenost

F7 – trvale udržitelný rozvoj

F6 – struktura ekonomiky

F8 – ekonomická aktivita

Je zřejmé, že červená pole v Tab. 8 vykazující nedostatečné hodnoty pro jednotlivé faktory analýzy převažují a jen málo obcí dosahuje lepších výsledků. Je tedy evidentní, že zkoumaný mikroregion Dačicko patří mezi hospodářsky slabé oblasti Jihočeského kraje. Nejhorších hodnot dosahují ukazatele faktoru F1 – nezaměstnanost, faktoru F2 – atraktivita místa bydlení, faktoru F3 – osídlení a také faktoru F7 – trvale udržitelného rozvoje.

4.5.3 Porovnání analýz u obce Dačice

Při porovnání obou analýz (Program rozvoje kraje dle JK a projektu WD-30-07-1) u obce Dačice lze konstatovat, že vykazují podobné prvky slabého rozvoje. Zatímco dle PRK je hodnocen jako nejslabší faktor migrace, nezaměstnanosti a průměrné hrubé měsíční mzdy, tak podle projektu WD-30-07-1 jsou za slabé považovány následující faktory: F2 – atraktivita bydlení, F6 – struktura ekonomiky, F7 – trvale udržitelný rozvoj.

Za shodné se dají považovat faktory migrace a atraktivita bydlení. A to vzhledem k tomu, že faktor F2 – atraktivita bydlení v sobě zahrnuje intenzitu bytové výstavby, průměrný roční přírůstek/úbytek obyvatel na 1000 obyvatel středního stavu a index migrace. Pokud je atraktivita bydlení v dané obci na dobré úrovni, tak lze předpokládat, že úbytek obyvatelstva v rámci migrace bude minimální. Je tedy zřejmé, že obě analýzy mají v těchto faktorech mnoho společného a také proto vykazují slabé hodnoty.

Dále je možné najít jistou podobnost faktorů průměrné hrubé měsíční mzdy a F6 – struktura ekonomiky či F7 – trvale udržitelného rozvoje. Jelikož v celém mikroregionu je již po dlouhou dobu tradiční především zemědělství, ve kterém v dnešní době není příliš mnoho finančních prostředků a dotace z fondů na rozvoj zemědělství nejsou dostatečné, tak lze předpokládat, že mzdy tamního obyvatelstva nebudou vysoké. Podíl zaměstnanosti v sektoru služeb je tedy oproti zaměstnanosti v zemědělství menší, což následně vykazuje prvky slabého rozvoje u faktoru F6, který v sobě zahrnuje podíl zaměstnanosti v terciéru na celkové zaměstnanosti. Rovněž faktor F7 vykazuje slabé hodnocení, jelikož lidé jsou

převážně zaměstnání v primárním a sekundárním sektoru a počet podnikatelů na 1000 obyvatel je nízký.

Odlišnosti lze sledovat v hodnocení faktoru nezaměstnanosti. Dle metodiky PRK Jihočeského kraje jeví nezaměstnanost známky slabého rozvoje. Naopak projekt WD-30-07-1 ještě hodnotí tento faktor jako bezproblémový.

5 Návrh opatření rozvoje podnikatelského prostředí v mikroregionu Dačicko

Hlavním záměrem pro zpracování projektového návrhu je zlepšit hospodářský rozvoj, především rozvoj podnikatelského prostředí v mikroregionu formou žádosti o podporu z Evropských strukturálních fondů a státního rozpočtu České republiky.

Cílem tohoto projektového návrhu byla zvolena lokalita Bílkov, která je vzdálena přibližně 2 km od města Dačice. Zde se nachází plocha umožňující rozvoj podnikatelských aktivit.

5.1 Rozvoj podnikatelského prostředí v lokalitě Bílkov

Město Dačice vykazuje slabé výsledky u faktoru trvale udržitelného rozvoje, který v sobě zahrnuje malý počet podnikatelů na 1000 obyvatel. V rámci projektu rozvoje podnikatelského prostředí v lokalitě Bílkov se zvýší atraktivita oblasti pro podnikání a to prostřednictvím vylepšení podnikatelské infrastruktury. Rovněž se zvýší vzhled a přitažlivost mikroregionu pro obyvatelstvo a v neposlední řadě pro investory. Projekt má pozitivní účinky na snižování nezaměstnanosti, což jistě ovlivňuje růst kvality života obyvatel. Cílem projektu je vznik nových prostor pro provozovatele drobných služeb. A s ohledem na to, že v dané oblasti není dostatek vhodných prostor pro podnikání, je projekt určitě přínosný a důležitý pro všechny obyvatele, kteří získají přístup ke službám přímo v jejich bydlišti.

Dačice patří mezi hospodářsky slabé oblasti Jihočeského kraje a projekt tohoto typu bezesporu přispěje k odstranění slabých stránek – sníží se míra nezaměstnanosti, zintenzivní podnikatelské aktivity a také se zvýší daňové příjmy města. Zvýšením ekonomické činnosti bude město získávat dodatečné příjmy do jeho rozpočtu, které mohou být následně využity pro další rozvoj oblasti.

Projekt bude na sebe vázat potřebu dalších doprovodných služeb jako jsou např. dodavatelé, kteří mohou být zejména z řad podnikatelů Dačicka a jeho přilehlého okolí.

Ti budou mít také velký přínos z realizovaného projektu, jelikož získají zakázky od poskytovatelů služeb.

Aby se snížila rizika realizovaného projektu, je zapotřebí předem zajistit zájem potenciálních uživatelů o prostory nově vzniklého objektu a vhodným způsobem je včas informovat.

5.2 Realizace projektu

Navrhovaný projekt počítá s využitím vytipované oblasti Bílkov s následným vznikem prostor, budov a skladišť pro podnikatelské účely. Nevyužitý areál je v současné době ve vlastnictví města Dačice, který je také žadatelem o finanční dotaci na realizaci projektu a základní informace o městě jsou uvedeny v následující Tab. 9.

Tab. 9 Informace o realizátorovi projektu

Název navrhovatele	Město Dačice
Právní forma	právnícká osoba
Sídlo	Městský úřad Dačice Krajířova 27, 380 13, Dačice
Kontaktní údaje	telefon: 384401211 e-mail: meu@dacice.cz
IČ	00246476
DIČ	CZ00246476

Zdroj: vlastní zpracování, údaje z <http://www.dacice.cz>

V rámci projektu bude tedy vytvořena podnikatelská infrastruktura rekonstrukcí areálu, který bude sloužit k poskytování služeb, zejména malými a středními podnikateli. Některé ze služeb mohou být poskytovány také přímo městem Dačice, zejména služby ve veřejném zájmu.

5.2.1 Předinvestiční fáze projektu

V této počáteční fázi se připraví všechny podklady potřebné pro realizaci projektu a předložení žádosti o dotaci. Musí se vynaložit náklady na projektovou dokumentaci, studii proveditelnosti a zpracování žádosti o dotaci. Tyto náklady jsou označovány jako tzv. utopené náklady, protože finanční prostředky v této fázi vynaložené se realizátorovi za žádných okolností již nevrátí.

Hlavními činnostmi předinvestiční fáze je zpracování projektové dokumentace, sestavení rozpočtu, výběr způsobu financování, získání stavebního povolení a výběrové řízení na dodavatele. Projektová žádost představuje klíčový dokument, který rozhodne o tom, zda budou finance z evropských fondů získány či nikoli. Žádosti se vyplňují v elektronické podobě.

Technická projektová dokumentace

Obsah technické projektové dokumentace je stanoven jak stavebním zákonem (zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu) a prováděcí vyhláškou (vyhl. č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb), tak i povahou projektu. Kvalitně zpracovaná projektová dokumentace je základem úspěšné realizace projektu. Jedná se o základ, ze kterého vycházejí i další dokumenty potřebné k podání žádosti o dotaci, časový harmonogram i položkový rozpočet přikládaný k projektové žádosti. [16] Cena za projektovou dokumentaci se pohybuje na trhu stavebních prací mezi 2 – 5 % z ceny kompletní stavby.

Studie proveditelnosti

Náklady se vynakládají nejen na projektovou dokumentaci, ale také na zpracování žádosti o dotaci z evropského fondu a studii proveditelnosti. Ta je určena k posouzení realizovatelnosti projektu z finančního hlediska a k ověření smysluplnosti projektu. Studie proveditelnosti je rozšířením údajů uvedených v žádosti a je důležitým zdrojem informací při vyhodnocení projektu. Podmínky dotačního programu specifikují požadavky (obsah, struktura a rozsah) na jednotlivé dokumenty. Na zpracování potřebných dokumentů může

být v případě potřeby najata externí poradenská společnost, která se zpracováním žádostí o dotaci dlouhodobě zabývá a má zkušenosti se zpracováním z předchozích projektů.

5.2.2 Investiční fáze projektu

Tato etapa zachycuje období trvání realizace projektu od započetí stavebních úprav až do chvíle zahájení samotného provozu. Náklady tvoří částky vynaložené na veškeré stavební práce včetně vnějších úprav a přístupových komunikací. Mezi investiční náklady patří také nákup základního vybavení nově vzniklého objektu.

Všechny vzniklé náklady od začátku projektu až do investiční fáze jsou kryty z poskytnutého municipálního úvěru. Tento úvěr získaný městem Dačice je tedy využit k financování v počátcích projektu, jelikož dotace z Operačních programů jsou vypláceny zpětně až po proinvestování nákladů žadatelem o dotaci.

5.3 Zdroje financování projektu

Jak již bylo zmíněno, město Dačice získalo na financování předinvestiční a investiční fáze Municipální úvěr Komerční banky, a.s. Další alternativou financování projektu je z vlastního rozpočtu města nebo rozpočtu Jihočeského kraje. Krajský úřad vypisuje dotační programy směřované do různých oblastí hospodářství. Nicméně program podpory, který by odpovídal požadavkům na realizaci námi navrhovaného projektu, krajský úřad Jihočeského kraje nevypisuje.

Fondy Evropské unie nabízí na období 2007 – 2013 v České republice 26 operačních programů, z nichž Dačice využijí Operační program Podnikání a inovace (OPPI). Hlavním cílem je zvýšení konkurenceschopnosti sektoru průmyslu a služeb a rozvoj podnikání, udržení přitažlivosti České republiky, regionů a měst pro investory a podpora inovací.

OPPI je hlavním programovým dokumentem realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti v sektoru průmyslu a významným nástrojem realizace Koncepce rozvoje malého a středního podnikání na období 2007 – 2013 schválené usnesením vlády České republiky č. 392/2006. OPPI je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj

(ERDF) a je zaměřen na podporu rozvoje a strukturálních změn regionů, jejichž rozvoj zaostává a hospodářská a sociální přeměna čelí strukturálním obtížím. [9]

Každý subjekt, jenž žádá o finanční podporu z fondů EU, musí předložit projekt tzv. řídicímu orgánu operačního programu. Řídicím orgánem u Operačního programu Podnikání a inovace je Ministerstvo průmyslu a obchodu. Projekty mohou předkládat obce, kraje, ministerstva, podnikatelé, vlastníci dopravní infrastruktury, neziskové organizace, školy, výzkumná centra a další.

Ministerstvo průmyslu a obchodu představuje v rámci Operačního programu Podnikání a inovace pro období 2007 – 2013 celkem 15 programů podpory. Finanční prostředky z nich budou moci žadatelé využít na spolufinancování podnikatelských projektů ve zpracovatelském průmyslu a souvisejících službách. Poskytnutá dotace je hrazena dílem ze strukturálních fondů EU (85 %) a dílem ze státního rozpočtu (15 %). Z Operačního programu Podnikání a inovace budou peníze vypláceny ve formě nevratných dotací, zvýhodněných úvěrů a záruk. [9]

5.3.1 Program Nemovitosti

Jedním z 15 programů podpory Operačního programu Podnikání a inovace je tzv. program Nemovitosti, který spadá pod podporovanou oblast Infrastruktura pro podnikání. Tento program umožňuje získat finanční podporu na přípravu podnikatelských zón, rekonstrukci staveb a částečně i na výstavbu nájemních objektů v sektoru zpracovatelského průmyslu, dále také strategických služeb a technologických center. O tuto podporu mohou žádat územně samosprávné celky a podnikatelské subjekty. Tento program je relevantní pro financování projektu města Dačice. V roce 2008 byla vyhlášena první výzva k předkládání žádostí o dotaci, která je v současné době již uzavřena. Dle zpráv agentury CzechInvest je druhá výzva k předkládání žádostí o dotaci plánována v průběhu roku 2009. Jelikož k předložení žádosti o dotaci je potřeba předložit také technickou dokumentaci, jejíž příprava zabere dosti času, je potřeba začít s přípravami včas.

Cílem programu je podporovat vznik a rozvoj podnikatelských nemovitostí včetně související infrastruktury, a přispět tak ke vzniku funkčního trhu nemovitostí a ke zlepšení

investičního a životního prostředí České republiky. Program je zaměřen na podporu projektů realizovaných ve všech hlavních fázích životního cyklu nemovitosti, tj. projektů přípravy, výstavby, rozvoje i regenerace nemovitostí.

Na jeden projekt lze získat určité procento z nákladů projektu (tzv. způsobilých výdajů, které jsou definované v příručce uznatelných nákladů). Dotace se řídí Regionální mapou intenzity podpory pro ČR na období let 2007 – 2013 a u územně samosprávných celků je výše stanovena na maximálně 40 %. Navíc pro územně samosprávný celek je výše podpory omezena výší Nákladové mezery.

Podporu lze získat na přípravu podnikatelské zóny – realizace nové investičně připravené plochy nebo zvýšení kvality a rozvoj stávající podnikatelské zóny. Dále pak na objekty o velikosti min. 500 m² podlahové plochy a následná rekonstrukce objektu na podnikatelský objekt. Další alternativou je výstavba nájemního objektu – stavba nového objektu určeného k pronájmu. Zde může být příjemcem podpory pouze územně samosprávný celek. Finanční podporu lze rovněž získat na projektovou přípravu – vyhotovení projektové dokumentace (samostatný dotační titul zaměřený na vytvoření dokumentace projektu výstavby), rekonstrukce nebo regenerace podnikatelské nemovitosti. [18]

5.3.2 Postup pro získání podpory

V následujících třech bodech je popsán způsob jakým lze podat žádost o podporu z Operačního programu Podnikání a inovace a jaké povinnosti ze získání podpory pro město Dačice vyplývají.

1. Základní podmínkou úspěchu je kvalitní podnikatelský záměr. Město Dačice má jasnou představu o tom, jaký projekt uskuteční, jak ho zrealizují a zafinancují. Záměr je v souladu se zaměřením příslušného dotačního programu.

2. Žádosti do dotačních programů OPPI město podává ve 2 stupních (Registrační žádost a Plná žádost) prostřednictvím internetové aplikace eAccount. Veškeré důležité dokumenty odesílané prostřednictvím eAccountu musí být elektronicky podepsané. Po odeslání Registrační žádosti se všemi požadovanými přílohami je provedena odborně způsobilou

agenturou věcná a formální kontrola agenturou CzechInvest, která je pověřena Ministerstvem průmyslu a obchodu k administraci žádostí. Cílem je posoudit, zda je projekt v souladu s vyhlášenými podmínkami programu a jestli splňuje všechny předpoklady pro získání podpory dle podmínek programu. Veškerá komunikace s agenturou CzechInvest probíhá prostřednictvím eAccountu včetně oznámení o registraci projektu. V případě, že bude Registrační žádost schválena, obdrží město registrační formulář, který obsahuje zejména datum pro vznik způsobilých výdajů a lhůtu pro předložení Plné žádosti, která je obvykle rok od registrace projektu (k plné žádosti je nutno předložit také stavební povolení nabyté právní moci, což je časově náročnější). Tzn. že výdaje vynaložené v souvislosti s projektem jsou považovány za uznatelné až do data registrace. Pokud by město zahájilo realizaci projektu, podepsalo smlouvy s dodavateli či objednávky před tímto datem, nebyly by náklady způsobilé pro dotaci.

Po vyplnění a odeslání Plné žádosti včetně požadovaných příloh, zejména podnikatelského záměru, rozpočtu projektu sestaveného odborně způsobilou osobou, stavebního povolení, smlouvu s dodavateli a dalších příloh, proběhne na agentuře CzechInvest její kontrola a informaci o výsledku získá město opět elektronicky přes aplikaci eAccount. V případě správnosti Plné žádosti bude projekt postoupen do dalšího hodnocení, v opačném případě bude Plná žádost z dalšího hodnocení vyřazena. [23]

3. Hodnocení žádostí o dotaci je prováděno obvykle dvěma nezávislými hodnotiteli, kteří podle hodnotících kritérií udělují žádosti o dotaci bodové hodnocení. Posudky obou hodnotitelů jsou doporučujícími posudky při zasedání výběrové komise, která s konečnou platností rozhoduje o udělení dotace. V případě rozhodnutí o udělení dotace jsou se žadatelem o dotaci podepsány Podmínky o poskytování dotace a Ministerstvo průmyslu a obchodu vystaví Rozhodnutí o udělení dotace.

5.3.3 Postup při administraci dotace

V průběhu realizace projektu bude město v pravidelných termínech předkládat průběžné zprávy o realizaci projektu. Po ukončení projektu předloží zprávu o realizaci projektu a také žádost o platbu.

Při realizaci projektu musí město dodržovat pravidla, která jsou uveřejněna poskytovatelem dotace. Jedná se o pravidla dodržování publicity, pravidel pro výběr dodavatelů apod.

Po dobu realizace projektu a také 5 let od ukončení projektu může být město předmětem kontroly. Podmínky o poskytování dotace uvádí nejen podmínky při realizaci projektu, ale také podmínku udržitelnosti projektu pět let po obdržení dotace.

Závěr

Cílem diplomové práce bylo navrhnout taková opatření, která by vedla ke snížení regionálních disparit v Jihočeském kraji ČR. Po vstupu České republiky do Evropské unie mají obce příležitost získat dotace ze Strukturálních fondů a Fondu soudržnosti na financování svých problémových oblastí. Je ale nutno podotknout, že označení „hospodářsky slabá obec“ některé oblasti využívají z důvodu dosažení těchto finančních prostředků. Problém následně vzniká ve ztrátě motivace obcí k dalšímu rozvoji a spoléhání se na podporu ze strany státu či Evropské unie.

Teoretická část se zabývala rozbořem a charakteristikou Jihočeského kraje, dále pak regionálním rozvojem a regionální politikou, kterou uplatňuje jak Evropská unie, tak Česká republika formou fondů podpory rozvoje.

Kapitola 3 Srovnávací analýza dynamiky obcí vystihuje rozdíl mezi analýzou regionálních disparit vybraného kraje ČR dle metodiky Ministerstva pro místní rozvoj, dle metodiky výzkumného projektu Hospodářské fakulty TUL (WD-30-07-1) a na závěr dle metodiky Programu rozvoje kraje v Jihočeském kraji. Rovněž jsou v této kapitole popsány ukazatele charakterizující hospodářskou úroveň regionů a na jejich základě vymezení hospodářsky slabých oblastí.

Ve 4. kapitole je stručně charakterizován mikroregion Dačicko, především jeho socioekonomická struktura. Poté se práce zabývá definováním klíčových problémů Dačicka pomocí metodiky Programu rozvoje kraje v Jihočeském kraji a faktorové analýzy, která byla zpracována Katedrou podnikové ekonomie HF TUL v rámci projektu WD-30-07-1.

Na základě zjištění nedostatečných hodnot v samotné obci Dačice (zejména faktor F7 – trvale udržitelný rozvoj) byl vypracován návrh opatření rozvoje podnikatelského prostředí, který je popsán v závěrečné 5. kapitole. Jedná se o projekt, který nejenže přispěje k eliminaci slabých stránek, ale také zvýší atraktivitu oblasti pro podnikání. V rámci projektu bude tedy vytvořena podnikatelská infrastruktura rekonstrukcí areálu, který bude

sloužit k poskytování služeb, zejména malými a středními podnikateli. Některé ze služeb mohou být poskytovány také přímo městem Dačice, zejména služby ve veřejném zájmu.

A vzhledem k tomu, že v dané oblasti není dostatek vhodných prostorů pro podnikání, je projekt určitě přínosný a důležitý pro všechny obyvatele, kteří získají přístup ke službám přímo v jejich bydlišti.

Seznam literatury

- [1] HUČKA, M. Strukturální politika a její regionalizace: V kontextu vstupu České republiky do Evropské unie. 1. vyd. Ostrava: Repronis, 2001. ISBN 80-86122-90-5.
- [2] JÁČ, I., ŘEHOŘOVÁ, P., PRSKAVCOVÁ, M. *Konstrukce soft-dotazníkového projektu k problematice regionálních disparit*. Liberec: TUL, 2007. ISBN 978-80-903865-6-3.
- [3] KÖNIG, P., LACINA, L., a kol. *Rozpočet a politiky Evropské unie*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2004. ISBN 80-7179-846-0.
- [4] MAMMEN, G. *Empfehlungen für ein regionales Entwicklungsleitbild Westmittelfranken*. Ansbach: Fachhochschule Ansbach, 2007. 20 S.
- [5] RYDVALOVÁ, P., ŽIŽKA, M. *Komplexní srovnávací analýza dynamiky rozvoje obcí*. In Sborník II z odborného sympozia k projektu WD-30-07-1, 2008. ISBN 978-80-7372-430-6.
- [6] RYDVALOVÁ, P., ŽIŽKA, M. *Konkurenceschopnost a jedinečnost obce*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2008. ISBN 978-80-7372-423-8
- [7] RYDVALOVÁ, P., ŽIŽKA, M. *Ukazatele charakterizující hospodářskou úroveň regionů*. In Sborník příspěvků z mezinárodní konference „Hradecké ekonomické dny 2008“, 5. – 6. 2. 2008, s. 1 – 7. Hradec Králové: Gaudeamus, únor 2008. ISBN 978-80-7041-202-2.
- [8] ŽIŽKA, M., RYDVALOVÁ, P. *Klíčové faktory problematického vývoje regionů v České republice*. 1. vyd. Liberec: VÚTS, a.s., 2007. ISBN 978-80-903865-5-6.

WWW

[9] *Co je to Operační program Podnikání a inovace* [online]. Praha: Czechinvest, 2009 [cit. 19. 5. 2009]. Dostupné z: <<http://www.czechinvest.org/co-je-to-oppi>>

[10] *Ekonomické prostředí* [online]. Mikroregion Dačicko, 2005 [cit. 2. 5. 2009]. Dostupné z: <http://www.m-dacicko.cz/download/pr_ekon.prostr.pdf>

[11] *Ekonomické prostředí* [online]. Mikroregion Dačicko, 2005 [cit. 2. 5. 2009]. Dostupné z: <<http://www.m-dacicko.cz/page.php?fp=o-mikroregionu/ekonomicke-prostredi>>

[12] *Charakteristika Jihočeského kraje jako regionu* [online]. Jihočeský kraj, 2005 [cit. 10. 1. 2009]. Dostupné z: <[http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=134&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=134&par[lang]=CS)>

[13] *Informace o фондах EU* [online]. Fondy Evropské unie, 2009 [cit. 3. 2. 2009]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>>

[14] *Infrastruktura a doprava* [online]. Mikroregion Dačicko, 2005 [cit. 3. 5. 2009]. Dostupné z: <<http://www.m-dacicko.cz/page.php?fp=strategie-rozvoje-mikroregionu/profil-mikroregionu/infrastruktura-a-doprava>>

[15] *Jak na fondy* [online]. Praha: Fondy Evropské unie, 2009 [cit. 15. 5. 2009]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Jak-na-projekt>>

[16] *Jak připravit a řídit projekt* [online]. RIS, 2008 [cit. 21. 5. 2009]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/index.php?pid=517&kp=technicka_projektova_dokumentace>

[17] *Mapa mikroregionu* [online]. Mikroregion Dačicko, 2005 [cit. 3. 5. 2009]. Dostupné z: <http://www.m-dacicko.cz/download/pr_pril68.pdf>

[18] *Nemovitosti* [online]. Praha: Czechinvest, 2009 [cit. 19. 5. 2009]. Dostupné z: <<http://www.czechinvest.org/nemovitosti>>

[19] *Nezaměstnanost v Jihočeském kraji* [online]. Český statistický úřad Jihočeský kraj, 2009 [cit. 14. 1. 2009]. Dostupné z: <[http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/4ebcc3abc1d43ce5c125753c00247bd8/\\$FILE/Nez1208JC.pdf](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/4ebcc3abc1d43ce5c125753c00247bd8/$FILE/Nez1208JC.pdf)>

[20] *Obyvatelstvo v Jihočeském kraji za 1. až 3. čtvrtletí 2008* [online]. Český statistický úřad Jihočeský kraj, 2009 [cit. 12. 1. 2009]. Dostupné z: <http://www.cbudejovice.czso.cz/x/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_v_jihoceskem_kraji_za_1_az_3_ctvtleti_2008_>

[21] *Operační program Podnikání a inovace* [online]. Praha: Fondy Evropské unie, 2009 [cit. 15. 5. 2009]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/665a13aa-e1ff-484d-ab28-84e90b454c89/OP-Podnikani-a-inovace>>

[22] *Poloha, geologické poměry a klimatické podmínky* [online]. Mikroregion Dačicko, 2005 [cit. 3. 5. 2009]. Dostupné z: <<http://www.m-dacicko.cz/page.php?fp=o-mikroregionu/poloha-geologicke-pomery-a-klimaticke-podminky>>

[23] *Postup získání podpory* [online]. Czechinvest, 2009 [22. 5. 2009]. Dostupné z: <<http://www.czechinvest.org/postup-ziskani-podpory>>

[24] *Proč investovat v Jihočeském kraji* [online]. Jihočeský kraj, 2008 [cit. 13. 1. 2009]. Dostupné z: <http://invest.kraj-jihocesky.cz/?p=p_134>

[25] *Profil mikroregionu* [online]. Mikroregion Dačicko, 2005 [cit. 3. 5. 2009]. Dostupné z: <<http://www.m-dacicko.cz/page.php?fp=strategie-rozvoje-mikroregionu/profil-mikroregionu>>

[26] *Program rozvoje Jihočeského kraje* [online]. Jihočeský kraj, 2005 [cit. 7. 5. 2009]. Dostupné z: <[http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=710&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=710&par[lang]=CS)>

[27] *Programy a dotace* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj, 2009 [cit. 5. 2. 2009]. Dostupné z: <<http://old.mmr.cz/regionalni-politika-programy-dotace>>

[28] *Realizované a plánované územní akce* [online]. Mikroregion Dačicko, 2005 [cit. 3. 5. 2009]. Dostupné z: <<http://www.m-dacicko.cz/page.php?fp=strategie-rozvoje-mikroregionu/profil-mikroregionu/realizovane-a-planovane-uzemni-akce>>

[29] *Regionální politika* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj, 2009 [cit. 5. 2. 2009]. Dostupné z: <<http://www.mmr.cz/regionalni-politika>>

[30] *Regionální politika Evropské unie* [online]. Businessinfo, 2009 [cit. 3. 2. 2009]. Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/zdroje-financovani-z-eu-2007-2013/regionalni-politika-evropske-unie/1001573/44179/>>

[31] *Sídelní struktura a demografické údaje* [online]. Mikroregion Dačicko, 2005 [cit. 3. 5. 2009]. Dostupné z: <<http://www.m-dacicko.cz/page.php?fp=strategie-rozvoje-mikroregionu/profil-mikroregionu/sidelni-struktura-a-demograficke-udaje>>

[32] *Sociální vybavenost, vzdělání, kultura, zemědělství, lesnictví, životní prostředí* [online]. Mikroregion Dačicko, 2005 [cit. 2. 5. 2009]. Dostupné z: <<http://www.m-dacicko.cz/page.php?fp=strategie-rozvoje-mikroregionu/profil-mikroregionu/socialni-vybavenost>>

[33] *Společnost tří zemí* [online]. Jihočeský kraj, 2005 [cit. 10. 1. 2009]. Dostupné z: <[http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=1114&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=1114&par[lang]=CS)>

[34] *Srovnání základních údajů o krajích ČR* [online]. Jihočeský kraj, 2005 [cit. 10. 1. 2009]. Dostupné z: <[http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=137&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=137&par[lang]=CS)>

[35] *Statistika mikroregionu Dačicko* [online]. Mikroregion Dačicko, 2005 [cit. 2. 5. 2009]. Dostupné z: <http://www.m-dacicko.cz/download/pr_pril2.pdf>

[36] *Strategie regionálního rozvoje České republiky 2007 – 2013* [online]. Businessinfo, 2009 [cit. 7. 2. 2009]. Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/rozvoj-regionu/strategie-regionalniho-rozvoje-cr-07-13/1001179/46051/>>

[37] *Teorie regionálního rozvoje* [online]. Regionální rozvoj, 2004 [cit. 30. 1. 2009]. Dostupné z: <<http://www.regionalnirozvoj.cz/teorie.html>>

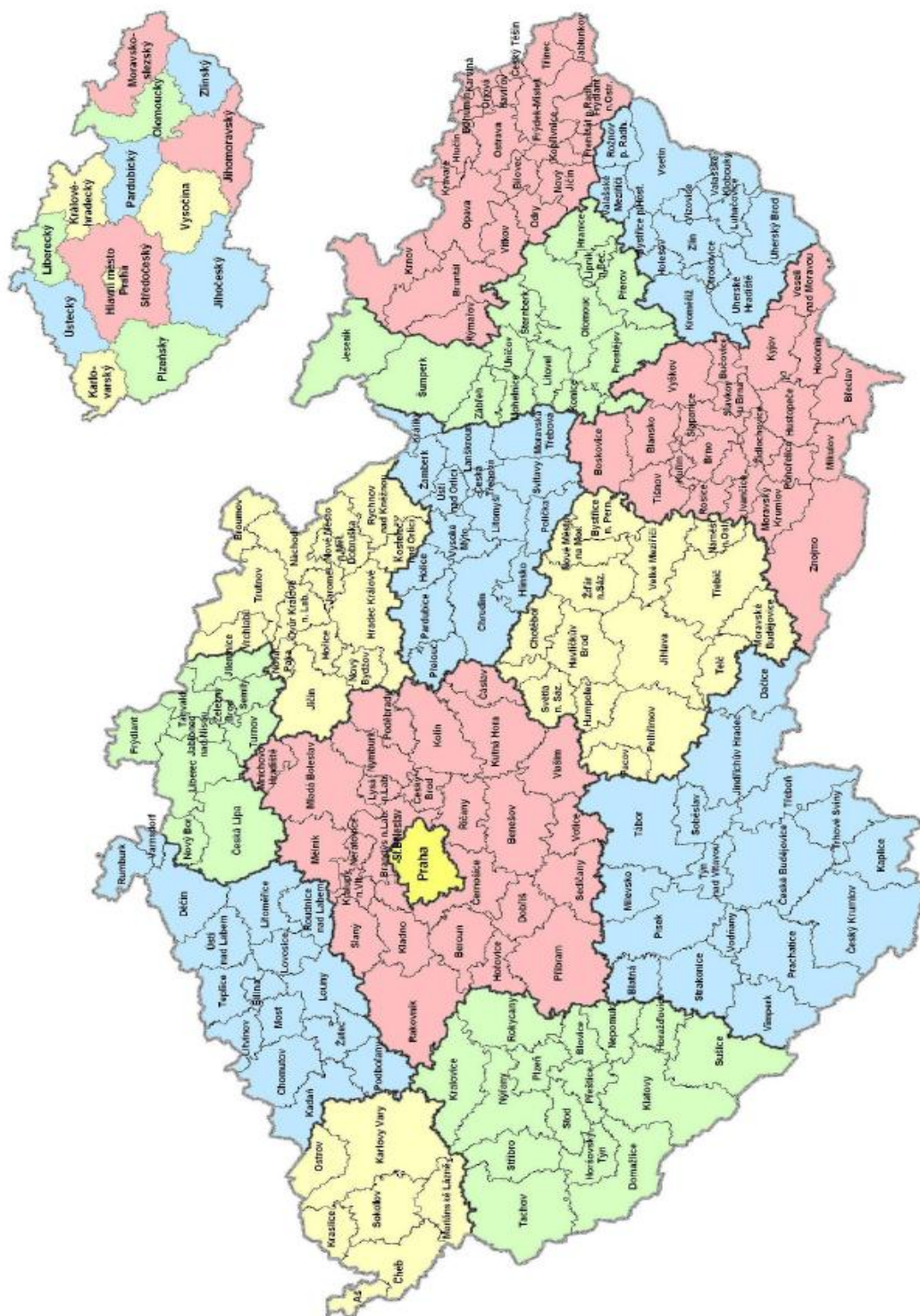
[38] *Vnější vztahy a zahraniční spolupráce Jihočeského kraje* [online]. Jihočeský kraj, 2005 [cit. 10. 1. 2009]. Dostupné z: <[http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=14&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=14&par[lang]=CS)>

[39] *Zásady regionální politiky ČR* [online]. Businessinfo, 2009 [cit. 2. 2. 2009]. Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/rozvoj-regionu/zasady-regionalni-politiky-cr/1001179/46053/>>

Seznam příloh

- Příloha A Kraje a správní obvody obcí s rozšířenou působností v ČR k 1. 1. 2005
- Příloha B Přírůstek stěhování na 1000 obyvatel (průměr roku 2005) v Jihočeském kraji
- Příloha C Hustota dopravní sítě v Jihočeském kraji v roce 2005
- Příloha D Souhrnné hodnocení nezaměstnanosti v Jihočeském kraji pro rok 2005
- Příloha E Průměrné hrubé měsíční mzdy v Kč v Jihočeském kraji pro rok 2005 (přepočtené na osoby plně zaměstnané)
- Příloha F Podíl zaměstnanosti v zemědělství, lesnictví a rybolovu na celkové zaměstnanosti v roce 1995 v Jihočeském kraji
- Příloha G Hustota obyvatelstva v Jihočeském kraji k 31. 12. 2005

Příloha A Kraje a správní obvody obcí s rozšířenou působností v ČR k 1. 1. 2005

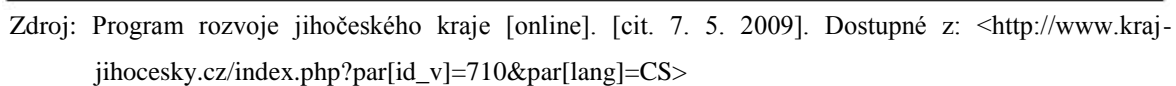
Zdroj: Ediční plán [online]. [cit. 20. 5. 2009]. Dostupné z:

<[www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/t/930022F135/\\$File/1379-07u.pdf](http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/t/930022F135/$File/1379-07u.pdf)>

Obr. 13 Kraje a správní obvody obcí s rozšířenou působností v ČR k 1. 1. 2005

Obr. 14 Přírůstek stěhování na 1000 obyvatel (průměr roku 2005) v Jihočeském kraji

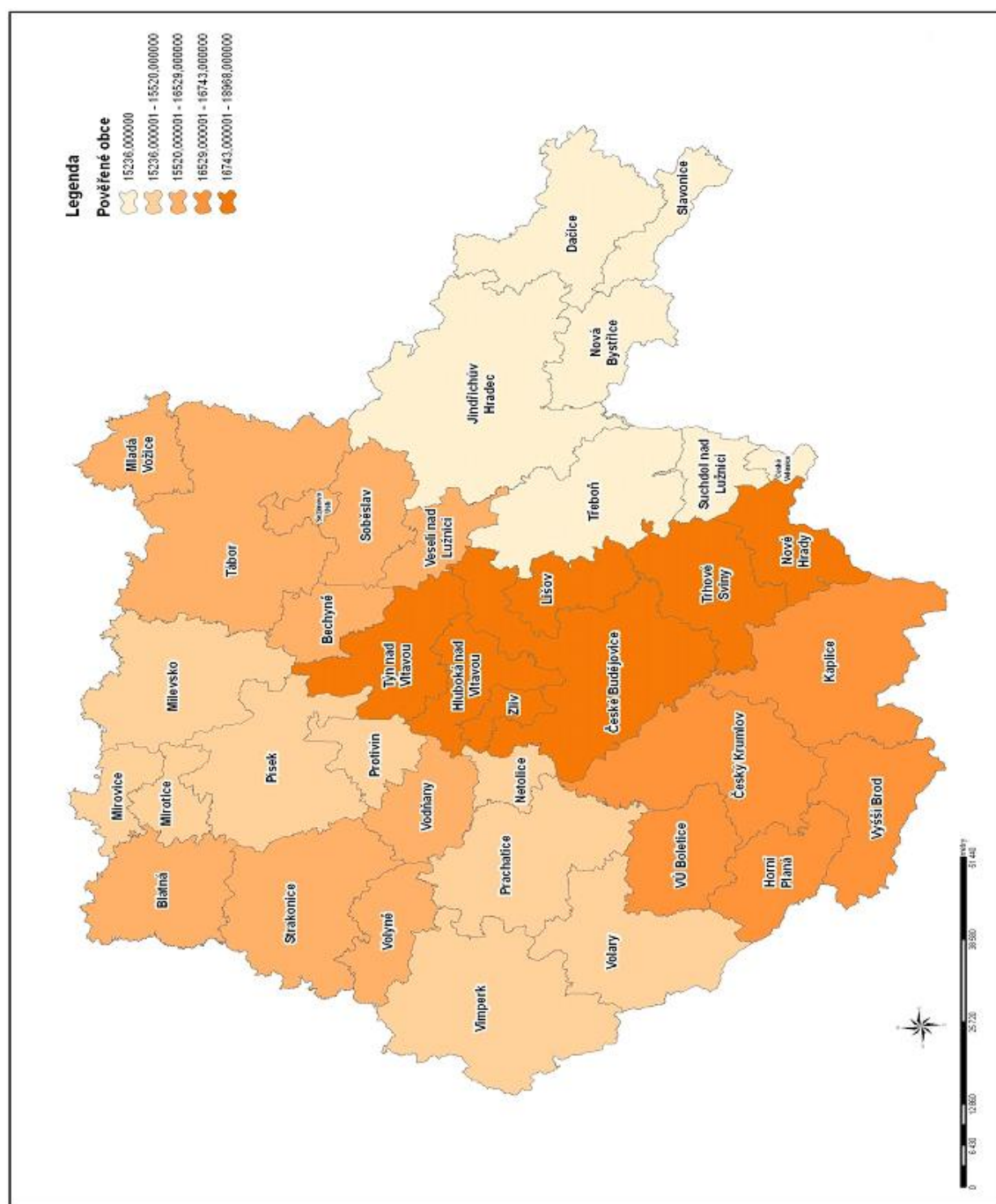
Obr. 15 Hustota dopravní sítě v Jihočeském kraji v roce 2005

[illegible]

Obr. 16 Souhrnné hodnocení nezaměstnanosti v Jihočeském kraji pro rok 2005

Příloha E Průměrné hrubé měsíční mzdy v Kč v Jihočeském kraji pro rok 2005 (přepočtené na osoby plně zaměstnané)

Zdroj: Program rozvoje jihočeského kraje [online]. [cit. 7. 5. 2009]. Dostupné z: [http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=710&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=710&par[lang]=CS)

Obr. 17 Průměrné hrubé měsíční mzdy v Kč v Jihočeském kraji pro rok 2005
(přepočtené na osoby plně zaměstnané)

[illegible]

Obr. 18 Podíl zaměstnanosti v zemědělství, lesnictví a rybolovu na celkové zaměstnanosti
v roce 1995 v Jihočeském kraji

Legenda

Pověřené úřady

Hustota obyvatelstva na km²

1,152813 - 30,823003

30,823004 - 51,198463

51,198464 - 71,048886

71,048887 - 104,948594

104,948595 - 257,630453

0 6,526 13,051 26,102 52,204

Obr. 19 Hustota obyvatelstva v Jihočeském kraji k 31. 12. 2005